Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

38-дахи жэлэй гарана

СССР-эй Бурядай АССР-эй Верховно Совет-эй орган

БҮРЯТ ҮНЭН

№ 16 (9463)
ЯНВАРИИН
19
ЧЕТВЕРГ
1961 он
Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1961 оной январиин 17-до КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум зүбшэхэ зүйлэйнгөө хоёрдохи асуудалые—1960 ондо газар таряа-эй, мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб болон социалистическэ уялганууд дүүргэлтэ тухай, хүдөө ажахыгаа адань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Үглөөнэй заседани дээрэ эдэ нүхэд: А. И. Гаевой (Украинын КП-гэй Днепропетровскын обкомой секретарь), Н. Ф. Мануковский онежой областиин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир), Е. В. Блажевский (Одессын областиин Горькиин нэрэм- колхозой звеньевой), С. Н. Фак (Орловско областиин „Ленинское знамя" колхозой түрүүлэгшэ) гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ үгэ бэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

ймнай нарин нооho-нидой hайн үүлтэрнүү-гэн гэжэ тоологдодог ско үүлтэрэй хонидой оhон гол нютагынь ма-гестанай АССР-эй Ка-ска районой «Червлен-руны» гэжэ үүлтэртэ совхоз юм гэжэ ахаа-хонишон **Д. А. Мах-**элэбэ. Энэ совхоз та-жэлээ 25 мянган хо-нэгэ нэгэнhээ найман ммhаа дээшэ эрхим гэй, килограммай 12 — эриг (хуушан мүнгөөр) үнэ сэнтэй нооho жэл айшалжа байдаг.

ай бригада 1960 ондо үүлэгдэhэн уялга аба-тэрээнээ хүндэтэйгөөр э. 880 түлгэнhөө толгой 8,8 килограмм нооho гэжэ гү, 1959 онойхидо о 1,3 килограммаар таhан байна. Бригада-й коммунистическэ гэ-рэ зэргэ олгогдоо. Сов-най хонишодой 5 бри-мэ хүндэтэ нэрэ зэргэ-тэhэн байна.

жэлдэ килограммай хэригhөө үнэтэй бэшэ р толгой бүриhөө килограмм нооho хай-хонин бүриин амидын риие 12 килограммаар үүлхэ гэжэ шиидээбди. совхознай 1961 ондо дээшэлүүлэгдэhэн уялга.

шанартай хубсаhаар ингаа эрилтые түргөөр а зорилгоор химда сэн-ooho абадаг болохын түү-мсэлдэ хабаадахыень ингоо бүхы хонишодые Махсутов уряалаа.

лаhан амжалта тухай-лэхэ зуураа, республи-хүдөө ажахые саашадань өхын тула хэрэглэгдээ-рга боломжоёо заатагүй аха шухала байhан ту-элэнгүй байхын аргагүй гэжэ үгэ хэлэгшэ заа-Караногайска районой н колхоз манай совхоз-эргэлээд оршодог юм. нэй газарынь манай hаа дүрбэ дахин схэ гэбэшье тэдэнэр өөhэ-өө газар дээрэhээ бага укци абадаг байна. На-нооhотой хонин бүриhөө эл hаа 4,5 килограмм о хайшална, hайн үүлтэ-хонидые үсхэбэрилнэгүй.

лхознигууд манай совхо-хүдэлмэриин hайн дүй элдэ этигээд, колхозуудаа з болгое гэжэ гуйhан а. Энэ асуудалые түргэд-нь бидэнэр гуйнабди.

С. Хрущев. Та эдэ газар-ые танай совхоздо ниий-хые дурадхана гүт, али газар дээрэ ондоо совхо-ые байгуулхые зүбшөөхэ а гүт?

А. Махсутов. Дээрэ дур-hан долоон колхозой р дээрэ совхозуудые бай-жа болохо байна.

С. Хрущев. Тиигэбэл гэжэ Та тоолоно гүт?

А. Махсутов. hайн гэжэ оноб.

С. Хрущев. Энэ асуудал дхэбэл зүйтэй гээшэ ха hананаб. **(Альга ташал-ан).**

онишодой ажал хүдэлмэ-н ямараар эрхилэгдэдэг й, совхозой хүдэлмэриин ндхэл тухай асуудалнууд-үгэ хэлэгшэ саашань тог-Хонишодой культурнаар hуухын тула зохихо бүхы арга боломжо байгуулагдаа, гэбэшье ажал хүдэлмэри муугаар оньhожоруулагдаhан байна гэжэ тэрэ заагаа. Жэшээнь, 700—800 толгой хонидые уhалхын тула 12—13 метр гүнзэгыhөө хүнэгөөр уhа гаргаха баатай болонобди. Бригадын багахан вагонуудые нэгэ участорhаа нүгөө участок хүрэтэр сараар абаашахань бэрхэтэй байдаг, тэрэниие элhэн соогуур шэрэхын аргагүй юм. Трактор хэрэглэжэ шадахагүй байнабди, юуб гэхэдэ бэлшээри гутаадаг. Өөрөө ябадаг багахан вагонуудые мотортойгоор байгуулха асуудалые бодожо үзэхыень үгэ хэлэгшэ дурадхаа, вагоной багахан моторые худагhаа уhа бүлэн гаргаха, вагон гэрэлтүүлгэдэ хэрэглэбэл таатай зохид байха hэн.

Н. С. Хрущев. Хонишодой байрлахын тула иимэ вагонуудые байгуулха гэнэ гүт?

Д. А. Махсутов. Тиимэ, эдэ вагонуудта хонишодой байрлахын, хонидые уhалхын тула. Вагонууд гэрэлтүүлэгдэхэ.

Н. С. Хрущев. Энэ дурадхалтнай тон зүб байна, энээниие заатагүй бэелүүлхэ шухала.

Коммунистическэ партиин, тэрээнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй табиhан ямаршье зорилго бэелүүлхын тула бидэнэр, Дагестанай хонишод хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ гамнахагүйбди гэжэ нүхэр Махсутов хэлээ.

— Манай колхоз томодхогдоhон ажахы юм. Колхознай 6 мянга шахуу гектар газартай,—гэжэ Хмельницкэ областиин «Украина» колхозой түрүүлэгшэ **Г. И. Ткачук** мэдүүлээ. Томодхогдоhон ажахынууд бага ажахынуудта орходоо нилээд булюу hайн байна. Мантай зэргэлжэ ажаhууhан экономическа талаараа hулашаг Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 1958 ондо мантай нэгэдэхынгээ урда тээ гектар бүриhөө 16,8 центнер ооohо таряа, 212 центнер сахарай свёкло хуряадаг байhан юм, эдлүүриин 100 гектар бүридэ 152 центнер hү, 36 центнер мяха абагша hэн. Нэгэдхэгдэhэн колхоз 1959 ондо га бүриhөө 26,6 центнер ооohо таряа, 350 центнер сахарай свёкло, эдлүүриин 100 гектар бүридэ 472 центнер hү, 106 центнер мяха абаhан байна. Тиимэhээ суггаа ажаллаhан түрүүшын жэлдэ томодхолгын булюу hайн байhаниинь элирэн харагдаа hэн.

Н. С. Хрущев. Томодхогдохынгоо урда тээ танай колхоз хэды гектар газартай байгаа hэм?

Г. И. Ткачук. 2500 гектар.

Н. С. Хрущев. Мүнөө хэды болооб?

Г. И. Ткачук. Мүнөө 5.973 гектартай болоо.

Н. С. Хрущев. Энэтнай hайн байна. Дэн ехээр томодхохые оролдоhоной хэрэггүй. Нүхэр Прозоров энэ асуудалаар статья бэшээ, тэрээн соо колхозой томодхогдоhон тухай хэлэгдэнэ. Тэрээнэй хүтэлбэрилдэг колхоз 27 мянган гектар газартай, 137 тосхонтой юм. Иимэ нэгэдхэлгэ буруугаар хэгдэhэниинь элитэ. Яахадааб гэхэдэ иимэ ажахые хүтэлбэрилхэнь ехэ хүндэ бшуу.

Г. И. Ткачук. Манай колхоз область соогоо hайн дээрэ тоологдодог юм.

Н. С. Хрущев. Хмельницкэ областиин эрхэ байдалда 5 мянган гектартай ажахы hайн ажахы гээшэ, тэндэхи газар ой модотой юм, хахалагдадаг газарыншье hайн. Тиимэhээ таниие, танай амжалтые амаршалнаб.

Сагай уларилай муу байбашье, колхознигууднай долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ гектар бүриhөө 36,7 центнер ооohoто ургамалнуудые, тэрэ тоодо 460 гектар дээрэhээ га бүриин 50 центнер кукурузын хуурай ооohо хуряажа абаа гэжэ нүхэр Ткачук саашань хэлээ. Гектар бүриhөө 350 центнер сахарай свёкло хуряагаабди. Ооohoто, техническэ ургамалнуудhаа ургаса хуряаха социалистическэ уялгаяа үлүүлэн дүүргээбди.

Мүнөө үедэ кукуруза ехэ арга боломжотой ургамал гэжэ булта мэдэрдэг болоо гээд нүхэр Ткачук хэлэбэ. Бидэнэр ооohо абахын тула ехэ газар дээрэ кукуруза таринабди, тэрээнhээ hайн ургаса хуряанабди. Энэ ургамал үнэхөөрөө олзотой ургамал юм.

Н. С. Хрущев. Таанар кукурузаhаа ямар ургаса хуряанат, нүхэр Ткачук?

Г. И. Ткачук. Бүхы талмай дээрэhээ га бүриин 52—53—55 центнер ооohо хуряанабди.

Н. С. Хрущев. Энэ зонодо га бүриин 50 центнер хуряаха гээшэ балайшье ехэ бэшэ ха юм?

Г. И. Ткачук. Ехэ бэшэ, га бүриhөө 50 центнер гү, али үшөө дээшэшье хуряаха уялга зоримгойгоор абажа болохо юм.

Ехэ ургаса хуряажа абахын тула кукурузые hайн газарта таридаг байнабди гэжэ нүхэр Ткачук хэлэбэ. Гадна гектар бүридэ 10—15 тонно органическа үтэгжүүлгэнүүдые, 2—3 центнер минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гарганабди. Гэбэшье иимэ үтэгжүүлгэнүүд үшөөл дуталдана. Химическэ промышленностиин хүдэлмэришэд hаяар минеральна үтэгжүүлгэнүүдые бүри ехээр гаргадаг болохо зэргэтэй. Пропашной тракторнуудые, кукуруза тарижа ургуулха ажалые үргэлжэдэнь оньhожоруулхын тула пропашной тракторнуудые, культиваторнууд болон кукуруза хуряадаг машинануудые олоор гаргадаг болохо шухала. Хэрбээ эдэ машинануудые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр гаргадаг болоо hаа кукуруза абалгаараа США-е илан гараха байнабди, Никита Сергеевич.

Н. С. Хрущев. Зүб хэлэнэт. Тэдэнэр гектарhаа 30—35 центнер хуряадаг. Тиимэhээ та кукуруза абалгаараа тэдээниие ахижа, урдань ороот.

Г. И. Ткачук. Колхознай энэ жэлдэ 800 гектарта кукуруза тариха юм, тэрэ тоодо 400 гектарhаань ооohо хуряагдахаар хараалагдана. Бидэнэр гектар бүриhөө 50—60 центнер ооohо суглуулхабди.

Н. С. Хрущев. 50—60 центнер хуряаха гээшэ hайн байна. Таниие амаршалнабди. **(Альга ташалган).**

Г. И. Ткачук. Манай, мүн бусадшье колхозууд сахарай свёклын hайн ургаса хуряана. Манай колхоз 700 гектарта сахарай свёкло тарина.

Н. С. Хрущев. Таанар свёклын hүүлээр кукуруза тарина гүт?

Г. И. Ткачук. Тиигэнэбди.

Н. С. Хрущев. Энэтнай ехэ hайн ургамал юм.

Г. И. Ткачук. Зүгөөр свёкло хуряаха, шэрэхэ ажалые оньhожоруулха асуудал ехэ удаанаар шиидхэгдэнэ. Илангаяа свёкло тээхэ, буулгаха машинануудехэ үсөөн. Эндэ гар ажал ехээр хэрэглэгдэнэ. Манай конструкторнууд тус асуудалые удаанаар шиидхэнэ. Тэдэнэр hайса бодомжолно, энэ асуудалые түргөөр шиидхэхэ зэргэтэй байгаа.

Н. С. Хрущев. Муу машинануудгаргагдана гү? Тиимэ машинануудүсөөн гү?

Г. И. Ткачук. Үсөөн.

Н. С. Хрущев. Энээндэтнай конструкторнууд зэмэтэй бэшэ ха юм.

Г. И. Ткачук. Хуряалгын машинануудые абаад үзээ.

Н. С. Хрущев. Нүхэр Изаксон үгэ хэлэжэ, ехэ hайн дурадхал оруулаа.

Мал ажал хүгжөөхэ асуудалнууд тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Ткачук иигэжэ мэдээсээ: мүнөө үедэ колхознай 2.870 толгой бодо малтай юм, энэнь хүдөө ажахын эдлүүриин 100 гектар бүридэ 60 толгой, тэрэ тоодо 21 үнеэд хүртэнэ. Гахай, шубууд түргөөр олошороо.

Горох хуряаха механизмуудые бии болгохо талаар мүнөөшье бологор юушье хэгдээгүй, энэ ургамал Хмельницкэ областьдо ехээр таригдадаг боложо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглээ. Жэшээнь, «Украина» колхоз гектар бүриhөө 31—32 центнер горох суглуулна, энэ ургамалые 400 гектарта тарина. Горох хуряаха юушье үгы.

Н. С. Хрущев. Льговой станци хуряалгын hайн машина бии болгоо гэлсэнэ.

Г. И. Ткачук. hолоомо хуряаха ажалые оньhожоруулха ажал шиидхэгдээгүй. hолоомо хуряалга эгээл гол асуудалынь юм. Таряагаа бидэнэр комбайнаар хуряанабди, тиихэдэмнай hолоомонь үлэшэнэ, энэ шалтагаанhаа лущени хэхэ, газарыень хахалха аргагүй байна. hолоомо суглуулга унжагайрна, энээн тухай конструкторнууд бодожо үзэнэгүй.

Н. С. Хрущев. Бодожо үзэгдөө. Нүхэр Изаксон үгэ хэлэжэ, дурадхал оруулаа.

Г. И. Ткачук. Энэнь үшөө харагданагүй.

Н. С. Хрущев. Та зүб хэлэнэт: машинын танда асарагдахадал бодожо үзэгдэhые мэдэрхэ байнат. Ушар байдалые сэгнэлгэдэ тон зүбөөр, колхозно ёhоор ханданат.

Колхознигуудай съезд зарлажа, тэрээн дээрэ хүдөө ажахын артелиин Устав тухай, бууса шадарай газар тухай, колхознигуудые пенсеэр хангаха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, ниитын ажахые хүгжөөхын тула артелиин гэшүүдэй урма зориг бадаруулха хэмжээ-ябуулганууде харалха шухала байна гэжэ үгэ хэлэгшэ заагаа. Үрэ багатайгаар ажалладаг, залхуу хүнүүд манда олон байна гэжэ нүхэр Ткачук хэлэбэ. Олониитын дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар табиhандаа бидэнэр зэмэтэй байнабди. Тиигэбэшье юумые ой ухаандаа оруулдаггүй хүнүүдшье бии байна. Тэдэнэр зундаа хаанашье ажалланагүй, хаанаhаа сахарай свекло, кукуруза хулуухамни ааб гэжэ оролдодог. Свекло, кукуруза хулууха ябадалые болюулхын тула тиимэ хүнүүдтэ хэмжээ абаха шухала. Архи нэрэлгые абаад үзыт. Тэдэнэртэ ехэ зөөлэхэнөөр ханданабди.

Н. С. Хрущев. Хулгай хэдэг хүнүүд тушаа хуули украинынхидай гаргаа hаань яаха юм. Энээниие бэелүүлжэ боломоор гээшэ гү? **(Альга ташалган).**

Г. И. Ткачук. Болонгүй яахаб.

Н. С. Хрущев. Архи нэрэhэн хүнүүдтэ эсэргүү, нэрэгдэhэн архи уугшадта эсэргүү хуули гаргажа болохо байна. **(Зал соо шэмээтэй болоно).**

Г. И. Ткачук. Ехээр ууhан хүнүүдыешье хэhээхэ хэрэгтэй.

Абаhан уялганууда хүндэтэйгөөр бэелүүлээд, долоон жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ, манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула артелиин колхознигууд бүхы хүсөөрөө ажаллаха юм гэжэ партиин Центральна Комитедые нүхэр Ткачук Пленумэй үндэр трибуна дээрэhээ найдуулаа.

Партиин Костромской обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Л. Я. Флорентьев** үгэ хэлэхэдээ декабриин Пленум дээрэ областиин малшад тушаа Н. С. Хрущевой хэhэн шүүмжэлэлые партийна организаци хараадаа абаа гэжэ мэдүүлбэ. 1959 ондо мяха абалга 44 процентээр дээшэлhэн байгаа hаа, 1960 ондо 68 процентээр дээшэлээ. Гэбэшье бии байгаа арга боломжоёо үшөөл хэрэглэжэ шадаагүйбди, хүн зоной эрилтэ ханганагүйбди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Энэ колхоз малдаа гол түлэб хартаабха эдюулнэ гэжэ нүхэр Флорентьев мэдээсээ. Үнгэрэгшэ жэл сагай уларилай муу байбашье тус артель гектарhаа 220 центнер хартаабха хуряажа абаа, энэнь шэнэ мүнгөөр килограммынь 1 мүнгэтэ болоно.

Н. С. Хрущев. Сахарай свекло тарихыень нүхэр Малининада зүбшөөбэл hайн байгаа, тэрэ эндэ hууна. Энэ асуудалай шиидхэгдэбэл нүхэр Малинина тэжээл абалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлжэ шадаха байна.

Л. Я. Флорентьев. Энэ талаар горьтой дүй дүршэлгүй байнабди.

Н. С. Хрущев. Туршаад үзыт.

Л. Я. Флорентьев. Туршаха хэрэгтэй байна. Малинина шэнги хүндэ свекло тарилгые дурадхахада болохо, яахадааб гэхэдэ энэ эхэнэр ямаршье хэрэгтэ hайнаар хандадаг юм, энэ хэрэгые мүн лэ шиидхэхэ байха. Энээниие хараадаа абахабди.

Колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүридэ 4,5 тонно хартаабха хуряажа абаа, үнеэн бүридэ 20—20 тонно шэмэтэ тэжээл кукурузатайгаар хуряагаа гэжэ нүхэр Флорентьев нэмээн хэлээ.

Н. С. Хрущев. Нүхэр Малининагай түрүүлэгшээр хүдэлдэг колхоз кукурузаhаа ямар ургаса хуряанаб?

Л. Я. Флорентьев. Гектарhаа дунда зэргээр 477 центнер.

Н. С. Хрущев. Энэнь hайн гэжэ тооноб. Тэрээнтэй хөөрэлдэхэдэмни кукуруза тарижа шаданагүйбди гэжэ тэрэ хэлээ hэн, тиихэдэ үдхэнөөр, ургэлжэдэнь тариhан байгаа.

Л. Я. Флорентьев. Мүнөө квадратно-гнездовой аргаар тарина, hайн ургаса хуряана.

Н. С. Хрущев. Нүхэр Малинина юугээрээ омогорхоноб, хартаабхаараа гү?

Л. Я. Флорентьев. Тиимэ, энэ талаар олон жэлэй, hайн дүй дүршэлтэй юм.

Ажахынуудые мэргэжүүлхэ тухай хэлэхэ зуураа нүхэр Флорентьев иимэ ажаглалта хэбэ: Костромской область романовска үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилгөөр хэтэ заяанай суурхадаг. Романовска үүлтэрэй хонидые олошоруулха талаар колхозуудые баалахань мүнөө үедэ бэрхэтэй болоод байна. Госплан нооho худалдаха түсэб областьдо жэл бүри үгэнэ, тиимэhээ романовска үүлтэрэй хонидые хайшалжа, дэгэлдэ орохо нооhыень хайшалха хэрэг гарана. Нооhогүй дэгэл хэндэшье хэрэггүй байhаниинь мэдээжэ. Дэгэлнүүд, богони дэгэлнүүд, эхэнэрнүүдэй үмдэхэ багахан дэгэлнүүд, хүүгэдэй үмдэхэ дэгэлнүүд, мүн бусадшье продукци гүрэндэмнай хэрэггүй гээшэ аал?

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Кабардино-Балкарын АССР-эй Лескенскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр К. К. Тарчоковто Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Олон жэлэй туршада кукурузын үндэр баян ургаса ургуулжа байhанайнь, кукурузын шанар hайнтай, гибриднэ үрэhэ хүрэнгэ ургуулдаг болоhонойнь, колхозой үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэ эрхим амжалта туйлаhанайнь, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо хэрэгтэ өөрынгөө ехэ хубитые оруулhанайнь түлөө Кабардино-Балкарын АССР-эй Лескенскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Тарчоков** Камбулат Кицуевичтэ **Ленинэй** орден, **«Хадуур ба балта»** гэжэ алтан медаль барюулалсан, **Социалистическэ Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1961 оной январиин 17.

Коммунистическэ хүмүүжүүлгын асуудалнуудта зорюулагдаhан научна сесси

МОСКВА, январиин 16. (ТАСС). Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байhан үедэ хүнүүдые коммунистическэ ёhоор хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнуудта зорюулагдажа, мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гэй Ниитын науканууудай академидэ научна сесси захалба.

КПСС-эй ЦК-гэй союзна республикануудай талаар пропаганда, агитациин таhагые даагша Л. Ф. Ильичев тобшо үгэ хэлэжэ, сесси нээгээ.

Түрүүшын элидхэлые: «КПСС-эй XXI съезд ба шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалнууд» гэhэн элидхэлые СССР-эй Науканууудай академиин гэшүүн-корреспондент Ю. П. Францев хэбэ.

Энэ сесси гурбан үдэр соо боложо, коммунистическэ хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар арба гаран элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ юм. Мэдээжэ эрдэмтэд, гүрэнэй болон партийна зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд элидхэл хэхэ.

Целлюлозно-саарhанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Союзуудай Байшангай колонно зал соо целлюлозно-саарhанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн нээгдэбэ. «Целлюлозно-саарhанай промышленностиин гээгдэлые усадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолой ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухай асуудалые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ юм.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй даалгабаряар зүблөөе КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо А. Н. Косыгин нээбэ.

СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо З. М. Орлов зүблөөн дээрэ элидхэл хээ.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Ф. Р. Козлов хабаадалсана.

Бирмын бээ даанхай болоhоор 13 жэлэй ой

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). Бирмын бээ даанхай гүрэн болоhонhоо хойшо үнгэрhэн 13 жэлэй ойгоор дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Бирмын Союзай Премьер-Министр У Ну хоёр амаршалгын телеграммануудые абалсаба.

Эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэгээ бүхыдөө, гүйсэдөөр хуряахын түлөө, колониальна эзэмдэлгын hүүлшын үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө hайн hайхан тэмсэлдээ бирман арад саашадаашье эрхэ сүлөөгэй, соёл гэгээрэлэй түлөө тэмсэжэ байгшадтай нэгэн хамта жагсаха бэзэ гэжэ батаар этигэжэ байhан тухайгаа Н. С. Хрущев мэдүүлнэ:

СССР Бирма хоёрой хоорондохи хани ёhоной харилсаа холбоон хүгжэжэ, бэхижэжэ байhай гэжэ хүсэжэ байhанаа У Ну харюугайнгаа телеграмма соо мэдүүлээ.

Бирмын арадай үндэhэ яhатанай ехэ найраар дашарамдуулан, мүн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, Бирмын Союзай Президент У Вин Маунг гэгшэд амаршалгын телеграммануудые абалсаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Н. С. Хрущев. Эдэ хонидые алаха дээрээ нооhыень хайшалдаг юм аал?

Л. Я. Флорентьев. Тиимэ, нооhо хайшалха түсэб манда үгэдэг байна.

Н. С. Хрущев. Нэгэ хонинhоо хэды шэнээн нооhо абтанаб.

Л. Я. Флорентьев. Нэгэ хонин 1—1,5 килограмм нооhо үгэнэ. Хонидые хабар хайшалаад, намар хонидой арhа тушааха түсэб манда үгэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ дэгэлэй арhанай сэн дээшэлүүлхэ шухала. Минии hанахада, хониной арhан ехэ хэрэгтэй гэжэ тооло-ноб.

Н. С. Хрущев. Би танай хэлээшые зүбшөөнэб, дэгэлэй арhан манда хэрэгтэй. Бидэнэр хойто зүгэй орон байнабди, солдадташье, колхозниг-тошье арhан дэгэл hайн ха юм. Городто ажаhуудаг хүншье арлан дэгэл үмдэбэл даарахагүйл.

Л. Я. Флорентьев. Хониной арhан ехэ hайн юм.

Н. С. Хрущев. Романовска үүлтэрэй хонидой арhа бии мэдэхэб. hайншье хонид, арhаниишье hайн.

Таряан ажалай гээгдэжэ байhан тухай, бага ургаса абадагайнь түлөө нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдтэ, нүхэр Полянскийн элидхэл дотор область зүбөөр шүүмжэлэгдэhэн байна. Коммунистнууднай энээн тушаа дутагдалнуудые элирүүлээд, ойрын 2—3 жэлэй турша соо орооhо таряа абалгаяа 2 дахин дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые тодорхойлоо. Энэ хэрэг шидхэхын тула зарим туhаламжа хэрэгтэй, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые областьдо нилээд ехээр асардаг болохо шухала.

Н. С. Хрущев. Малаа олошоруулжа, шэбхэ ехээр абадаг болохо хэрэгтэй. Наг шэбхэ зүбөөр хадагалха, хэрэглэхэ ажал эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ тон шухала байна. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр абаашадаг болоо hаамнай, бүхы юумэ манда тохохот. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха завод барихын тула хоёр жэл хэрэгтэй ха юм, тиимэhээ хоёр жэлhээ орооhо таряа үгэхэбди гэжэ таанад манда хэлэхэт. Тэрээнэй эдеэн болотор 3 жэл хэрэгтэй гээшэ гү? Та мүнөөдэр эдеэлхэ hанаатай байна ха юм та, тиигээд хоёр жэлhээ орооhо таряа ехээр абадаг болохоор хараална гээшэ гүт?

Л. Я. Флорентьев. Би бүрин зүбшөөнэб.

Н. С. Хрущев. Тиигээ hаа, манай арсалдаха юумэн үгы.

Л. Я. Флорентьев. Костромской областийн колхоз, совхоз ард 4—5 жэлэй турша соо лён тарилгаяа 26 мянган гектарhаа 60 мянган гектар хүрэтэр, хартаабха тарилгаяа 24 мянган гектарhаа 33 мянган гектар хүрэтэр дээшэлүүлээ. 1961 ондо 20 мянган гектар кукуруза тарихабди. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые асаралгые түсэблэхэдөө эдэ хубилалтануудые хараадаа абаха шухала.

Н. С. Хрущев. Та таряалангай талмай руу харагты. Харгыгаар ябахадашни поли дээгүүр наг шэбхэ бөөн бөөнөөрөө тараагданхай хэбтэхэ. Ургамалда хэрэгтэй шэмэтэ бодосуудынь бүхэли үбэлэй турша соо үйрэжэ байна ха юм. hайн эзэн иигэжэ хандаха аал, минеральна үтэгжүүлгэнүүд тэдээндэ туhалха гээшэ гү? Түмэр замай станцинууд дээгүүр минеральна үтэгжүүлгэнүүд ехээр сугларжа, хада мэтэ болошоhой гэжэ «Сельская жизнь», мүн бусадшье газетэнүүдтэ мэдээсэгдээ hэн. Хэрбээ үтэгжүүлгэнүүдэй хабар хэрэгтэй болодог hаань, тэдээнийе колхозууд үбэлдөө бэлэдхэхэ, мийн хии талада, түмэр харгын хажуугаар хадагалхын орондо hарабша доро хадагалха зэргэтэй байгаа ха юм. Тиигэбэл уhашье орохогүй, гутахашьегүй байгаа.

Л. Я. Флорентьев. Танай хэлээшые зүбшөөнэб, Никита Сергеевич. Бидэлэр малайнгаа тоо толгойе олошоруулхабди, тиигэбэл шэбхэмнайшье ехэ болохо.

Үшөө нэгэ hайн үтэгжүүлгэ болохо торф тухай үгэ хэлэгшэ заагаа.

Саратовай областийн Аркадагай районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхоз 1953 он хүрэтэр район соогоо гээгдэнги колхозуудай нэгэн байhан юм гэжэ тэрээнэй түрүүлэгшэ **А. А. Чусляев** хөөрэбэ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй hүүлээр манай колхоз богони болзор соо орооhо, мяха, hү, хүдөө ажахын бусадшье продуктнуудые ехээр абадаг болоhон юм.

hүүлэй хоёр жэлэй турша соо колхознай эбэртэ бодо малаа хоёр дахин олошоруулаа, тиигэжэ мүнөө 1500 толгойтой, тэрэ тоодо 412 үнеэтэй болонхой. Энэнь эдлүүриин 100 гектар бүридэ 23 толгой, 1200 шахуу хонин, 2 мянга гаран гахай хүртэнэ. Колхознай үнгэрэгшэ жэлдэ 8 миллион гаран мүнгэн олзо доход абаа. Энээнтэй дашарамдуулан, колхознигуудай байра байдал хараа байса hайжараа. Колхозой экономикын бэхижэhэнэй ашаар 1959 оной январьhаа ажалай мүнгэн түлөөhэндэ орожо, ажалта үдэр гаргахаяа болёо.

Н. С. Хрущев. ЦК-гэй, Совминай шэнэ шиндхэбэриинүүдые бэелүүлhэнэй ашаар колхоз хэды шэнээн олзо доход абахаб?

А. А. Чусляев. Горючи, тракторнуудые худалдан абалгын сэнгэй химдарhанай ашаар хуушанай сэнгээр 700 мянган түхэриг алмагдаха байна.

Н. С. Хрущев. Энэтнай бага бэшэл.

А. А. Чусляев. Энэ ехэ hайн байна. Бидэнэр бүхы тракторнуудаа шэнэлхэбди, комбайнуудаа нарижуулан hайжаруулжа, өөрөө ябадаг болгохобди.

Н. С. Хрущев. Та түрүүлэгшээр үнинэй худэлнэ гүт?

А. А. Чусляев. Долоон жэл.

Н. С. Хрущев. Та хэдытэйбта?

А. А. Чусляев. 33 наhатайб.

Н. С. Хрущев. Та бэрхэ байнат! **(Альга ташалган).**

Энэ жэл түрүү бригада болохо нүхэр Комковой бригададал адли орооhо таряа бүхы колхоз соогоо ургуулжа абаха зорилго табяабди, энэ бригада гектарhаа 120 пүүд хүрэтэр абадаг юм. Тиихэдээ бүхы колхоз соогоо 8 мянган центнер орооhо таряа нэмэжэ абаха болонобди. Просо ехээр таридаг болохобди. Орооhо абахын тула кукуруза тарилгада гол анхаралаа хандуулнабди.

Н. С. Хрущев. Орооhон болотороо эдеэшэнэ гү?

А. А. Чусляев. Эдеэшэнэ. Манай Саратовай область Кубанидал адли урин дулаан бэшэ юм, бидэнэр 250 гектар дээрэhээ га бүриин 40 центнер кукурузын орооhо суглуулха зорилготойбди. Колхознай сахарай свёкло ургуулха талаар бага зэргэ дүй дүршэлтэй болоо гэжэ элидхэлшэ зааба. Бидэнэр энэ жэл 200 гектар хүрэтэр сахарай свёкло тарижа, гектарhаа 220—225 центнер ургаса хуряаха hанаатайбди.

Н. С. Хрущев. Эбэртэ бодо малда, гахайнуудта сахарай свёкло үгэхэдэтнай болохо. Свёклоор нугаhа, галуунуудыешье тэжээхэдэ hайн.

А. А. Чусляев. Бидэнэр мүн лэ нигэжэ hананабди.

Эбэртэ бодо малаа 450 толгойгоор олошоруулжа, 1961 оной hүүлдэ 1950 толгойтой болохоор, нэгэ жэлэй турша соо үнеэдээ 60 процентээр олошоруулхаар хараалнабди гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань мэдүүлээ. Үндэгэлдэг арба мянган тахяагай багтаха шубуунай оньhожоруулагдаhан томо фермэ энэ жэлдэ барихаар хараалагдана. Мяха, hү, хүдөө ажахын бусадшье продуктнуудые ехээр абадаг болоhон юм.

hүүлэй хоёр жэлэй турша соо колхознай эбэртэ бодо малаа хоёр дахин олошоруулаа, тиигэжэ мүнөө 1500 толгойтой, тэрэ тоодо 412 үнеэтэй болонхой. Энэнь эдлүүриин 100 гектар бүридэ 23 толгой, 1200 шахуу хонин, 2 мянга гаран гахай хүртэнэ. Колхознай үнгэрэгшэ жэлдэ 8 миллион гаран мүнгэн олзо доход абаа. Энээнтэй дашарамдуулан, колхознигуудай байра байдал хараа байса hайжараа. Колхозой экономикын бэхижэhэнэй ашаар 1959 оной январьhаа ажалай мүнгэн түлөөhэндэ орожо, ажалта үдэр гаргахаяа болёо.

Н. С. Хрущев. ЦК-гэй, Совминай шэнэ шиндхэбэриинүүдые бэелүүлhэнэй ашаар колхоз хэды шэнээн олзо доход абахаб?

А. А. Чусляев. Горючи, тракторнуудые худалдан абалгын сэнгэй химдарhанай ашаар хуушанай сэнгээр 700 мянган түхэриг алмагдаха байна.

Н. С. Хрущев. Энэтнай бага бэшэл.

А. А. Чусляев. Энэ ехэ hайн байна. Бидэнэр бүхы тракторнуудаа шэнэлхэбди, комбайнуудаа нарижуулан hайжаруулжа, өөрөө ябадаг болгохобди.

Н. С. Хрущев. Та түрүүлэгшээр үнинэй худэлнэ гүт?

А. А. Чусляев. Долоон жэл.

Н. С. Хрущев. Та хэдытэйбта?

А. А. Чусляев. 33 наhатайб.

Н. С. Хрущев. Та бэрхэ байнат! **(Альга ташалган).**

Энэ жэл түрүү бригада болохо нүхэр Комковой бригададал адли орооhо таряа бүхы колхоз соогоо ургуулжа абаха зорилго табяабди, энэ бригада гектарhаа 120 пүүд хүрэтэр абадаг юм. Тиихэдээ бүхы колхоз соогоо 8 мянган центнер орооhо таряа нэмэжэ абаха болонобди. Просо ехээр таридаг болохобди. Орооhо абахын тула кукуруза тарилгада гол анхаралаа хандуулнабди.

Н. С. Хрущев. Орооhон болотороо эдеэшэнэ гү?

А. А. Чусляев. Эдеэшэнэ. Манай Саратовай область Кубанидал адли урин дулаан бэшэ юм, бидэнэр 250 гектар дээрэhээ га бүриин 40 центнер кукурузын орооhо суглуулха зорилготойбди. Колхознай сахарай свёкло ургуулха талаар бага зэргэ дүй дүршэлтэй болоо гэжэ элидхэлшэ зааба. Бидэнэр энэ жэл 200 гектар хүрэтэр сахарай свёкло тарижа, гектарhаа 220—225 центнер ургаса хуряаха hанаатайбди.

Н. С. Хрущев. Эбэртэ бодо малда, гахайнуудта сахарай свёкло үгэхэдэтнай болохо. Свёклоор нугаhа, галуунуудыешье тэжээхэдэ hайн.

А. А. Чусляев. Бидэнэр мүн лэ нигэжэ hананабди.

Эбэртэ бодо малаа 450 толгойгоор олошоруулжа, 1961 оной hүүлдэ 1950 толгойтой болохоор, нэгэ жэлэй турша соо үнеэдээ 60 процентээр олошоруулхаар хараалнабди гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань мэдүүлээ. Үндэгэлдэг арба мянган тахяагай багта-

Ленинградай хүн зониие hаеын 3—4 жэлэй турша соо хангаха зорилго табяабди.

Хүдөө ажахын худэлмэринүүдые оньhожоруулха ажалые hайжаруулха шухала байhан тухай үгэ хэлэгшэ заагаа. Хүдөө ажахыда бии байhан дутагдалнуудые усадхахын тула Ленинградай партийна организаци бүхы хэмжээ абаха байха, долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлажа, хүдөө ажахые хүгжөөлгын талаар долоон жэлэй даалгабариинуудые табан жэлдэ дүүргэхэ ябадалые хангаха байна гэжэ нүхэр Спиридонов хэлээ.

Совет засагай жэлнүүдтэ манай орондо гандуу газарнуудые, илангаяа Дунда Азийн республикануудтахи газарнуудые уhалха талаар ехэ ажал хэгдэhэн байна гэжэ ВАСХНИЛ-эй академик **А. Н. Аскоченский** Пленум дээрэ тэмдэглэбэ.

Хаалтануудые барилгада манай орон дотор мүн лэ ехэ анхарал хандуулагдана гэжэ нүхэр Аскоченский хэлээ. Волга, Днепр, Дон, Кура, Сыр-Дарья, мүн бусадшье мүрэнүүд шадар 150 миллиард кубометр шахуу хэмжээтэй уhанай сөөрэмүүд байгуулагдаба. Энэ хадаа советскэ гидротехникын ехэ амжалта мүн. Гэхэ зуура Сыр-Дарья, Аму-Дарья гэжэ мүрэнүүд шадар хлопок, рис ехээр тариха газарта энэ талаар үшөөл бага ажал хэгдэhэн байна. Энэ дутагдал усадхаха хэрэгтэй.

Газар малтадаг техникэ ехээр гаргаха шухала байhан тухай тус Пленум дээрэ хэгдэhэн элидхэлнүүд дотор, хүнүүдэй хэлэhэн үгэ соо тэмдэглэгдэhэн байна гэжэ нүхэр Аскоченский хэлэбэ.

1965 ондо газар малтадаг машинануудые долоо-наймадахин олошоруулхаар хараалагдана. Бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинануудые зохёогдохо юм. Уhалууриин техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргадаг тусхай промышленна предприятинуудые байгуулха, уhалууриин барилганнуудай хэгдэдэг районуудта хүсэ ехэтэй барилгын предприятинуудые байгуулха саг тулажа ерээ гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Голстепстройн дүй дүршэл дээрэ хэлэгдэhые гэршэлэн харуулна. Иимэ предприятинуудай баригдабал, ганданги талада нэгэ миллион гектар хүрэтэр, мүн тэрээнhээ дээшэшье талмай уhалха туйлай ехэ зорилго бэелүүлэгдэхэ байна. Барилгын иимэ предприятинууд Кара-Кумай канал шадарай уhалууриин газарташье богони болзорто баригдаhай гэжэ хүсэнэбди.

Манай орондо олон тоото электротехнигүүд хүмүүжүүлэгдээ, гидротехническэ уhалууриин барилганнуудые бүтээхэ талаар ехэ дүй дүршэлтэй болоодби гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ мэдүүлээ. Энээн тушаа научно-шинжэлэлгын ехэ зохёол бэшэгдээ, газар уhалха, хатааха талаар теоретическэ зохёолнуудшье бии болгогдоо. Эдэ бүгэдэ хадаа уhалууриин ехэ асуудал шиидхэхэ шадалтай болоhыемнай гэршэлэн харуулна.

Сумска областийн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан **М. Х. Савченко** трибунада гараба. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин (1959 оной) Пленумдэ хабаадахадаа түрүүшүүлэй хэлэhэн үгэнүүдые — Тернопольдо кукуруза ургуулагша Долинюгай, Ставрополийн хонишон Малашенкын, хлопок хуряадаг комбайнай гайхамшагта механик Турсуной Ахуновагай, амжалта тухайгаа хэлэhэн бусадшье хүнүүдэй үгэнүүдые анхаралтайгаар шагнааб гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Никита Сергеевич Хрущевой хэлэhэн үгые угаа ехэ анхаралтайгаар шагнаа hэм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продукцийн өөрынь үнэ химдаруулха асуудалда туйлай ехэ анхарал хандуулагдадаг тухай ойлгожо абаа hэм. Би үшөөл бага hү haадаг байhанаа ойлгоо бэлэйб. 1959 ондо үнеэн бүриhөө 8.905 килограмм hү haагаашье hаа, намда даалгагдаhан бүхы үнеэдhээ 225 тонно hү абахаhаа гадна, hүнэй өөрынь үнэ саашадань химдаруулха уялга абааб гэжэ нүхэр Савченко үгынгөө түгэсхэлдэ мэдээсээ.

КПСС-эй Ростовой обкомой нэгэдэхи секретарь **А. В. Басов,** Могилевой областийн «Победа» колхозой трактористт **Г. Ф. Жудро** гэгшэд үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлээ.

* * *

Январиин 16-найнгаа үдэшын заседани дээрэ КПСС-эй Центральна Комитет зүбшэхэ зүйлэйнгөө хоёрдохи асуудалые — 1960 ондо газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб болон уялганнуудай дүүргэлтэ тухай, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганнууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Сумска **областийн** Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан нүхэр М. Х. Савченкын hүүлээр партийн Ростовой обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. В. Басовта** үгэ үгтэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай муу байhан ушарhаа манай областьдо хүшэрхэн байдал тохёолдоо гэжэ тэрэ хэлэнэ. Тиибэшье область дотор гектар бүриhөө дунда зэргээр 14 центнер шахуу орооhо таряанай ургаса хуряагдаа. Үрэндэ 103 миллион шахуу пүүд таряан худалдагдаба.

Манай мал ажалда горьтойхон дутагдалнууд бии. Олохон районууд, область бүхы дээрээ социалистическэ ехэ ехэ уялганнуудые абаад, эмхидхэлэй худэлмэри хүсэдөөр ябуулжа бираагүй. Энэ ушарhаа малай ашаг шэмэ зориhон соо дээшэлбэгүй. Малай ашаг шэмэ үрэндэ худалдаха талаар колхоз, совхозуудай үрэнэйнгөө урда ехэхэн үритэй үлэшоо. Тиибэшье малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжонуудай манай областьдо бии байhанние түрүүшүүлэй жэшээнүүд гэршэлэн харуулна. 1961 ондо 235 мянган тонно мяхан, 625 мянган тонно hүн, 325 миллион үндэгэн, 17 мянган тонно нооhон үрэндэ худалдагдаха.

Год түлэб ургамал бүхэнэй, илангаяа кукурузын ургасые дээшэлүүлжэ, шэнэ газарнуудые хахалжа, полинууд дээрээ ургамалнуудые тааруугаар таридаг боложол, колхоз, совхозуудтаа орооhо таряа ехээр абадаг, үрэндэ ехээр худалдадаг болохо зорилготойбди. hүүлэй жэлнүүдтэ кукурузын тарилга нилээд үргэдхэгдэжэ, малдаа горьтой ехэ тэжээл бэлэдхэдэг болообди. Тиибэшье кукурузын ургаса тон бага байhан зандаа. Кукурузые ургуулха хэдэн шухала худэлмэри саг болзортоо хэгдэнэгүй. Илангаяа зуруу хоорондын элдүүрилгэ хожомдуулагдана. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 40 центнер кукурузын орооhо хуряаха зорилгоёо дүүргэхэбди гэжэ нүхэр Басов мэдүүлбэ.

1961—1962 онуудта үшөө 250 мянган гектарhаа бага бэшэ шэнэ, боро газарнуудээрэ, 50 мянган гектарhаа бага бэшэ урыда абтадаг, үрэжэл hайнтай газарнуудта нэмэжэ, тарилга хэгдэхээр хараалагдана.

Газар таряалан элдүүрилгээ hайжаруулхын тулада колхоз, совхозуудайнгаа ямар худэлмэри хэжэ байhан тухай нүхэр Басов саашань хэлэбэ.

Ургаса хуряалгын үедэ намарай таряа тариха газарнуудай хүрьhэ элдүүрилхэ саг болодог. Тэд энэ үедэ бүхы тракторнууд ургаса хуряалгада ябуулагдажа, ехэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоно. Тракторнууд хүртэнэгүй. Энээнhээ боложо, намарай таряа тариха газарнуудые хахалалга удааруулагдана. Нүхэр Басов областьдо нэмэжэ, тракторнуудые үгэхэ тухай асуудал табиба.

Хойто Кавказда наран сэсэг тарихада hайнаарнье ургадаг, малда шэмэ hайнтайшье тэжээл үгэдэг. Тэд hүүлэй жэлнүүдтэ гүрэндэ наран сэсэг тушаажа байhан колхоз, совхозуудта орондонь жмых үгтэдэг байhанаа оройдоо болюулагдашоо. Наран сэсэг ехээр таридаг боложо, hайнаар ургуулжа байхынь тулада колхоз, совхозуудые урмашуулха зорилгоор наран сэсэгэй үрэhэ тушааhанайнь хахадайшье зэргэ жмых худалдалсажа байгаа hаа, таарамжатай байха hэн гэжэ hанагдана. Тиигээ hаа, олон жэлэй ногоо тарилгаяа зарим тэды бага болгожо, наран сэсэг ехээр таридаг болохо, ургасыень дээшэлүүлхэ арга олдохо hэн.

Н. С. Хрущев. Би танние дэмжэхэ байнаб. Наран сэсэгэй орондо жмых үгэхэгүй гээшэ буруу.

Саашадаа нүхэр Басов hүнэй тоhолигые дээшэлүүлхэ асуудалда тогтожо хэлэбэ. Энэ асуудалые шиидхээ hаа, сагаан эдеэ бүри ехээр гаргадаг болохо hэмди гэжэ тэрэ заана.

Могилевой областийн «Победа» колхозой трактористт **Г. Ф. Жудро** үгэ абаба. Манай парти, Советскэ правительство юрын ажалша хүнүүдэй hанамжа, дурадхалнуудта ходоодоо анхаралтайгаар хандадаг, тиимэhээ би өөрынгөө худэлмэри тухай, ямар бэрхэшээлнүүдтэй заримдаа ушардаг тухайгаа Пленумдэ хабаадагшадта хөөрэхэ гэжэ шиидээб гээд тэрэ захална.

Колхоздоо түрүүн кукурузын ямар тоомжогүйгөөр үгтагдаhан тухай, зарим бригадирнуудай энэ ургамалда ямар муу газарнуудые, тэрэ саанаа багахан хэhэг хэhэгээр таhалжа үгэhэн тухайнь механизатор хөөрэбэ. Кукурузын газарые морин анзаhаар элдүүриллэг, ехэнхи худэлмэреэ гараар хэдэг байhан ушарhаа түрүүшээр мүртэй ургасашье хуряадаггүй байгаа. Гэхэ зуура колхоз малай тэжээлээр жэлhээ жэлдэ дуталдажа, ехэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдодог hэн. Нуур, намагууд болошоhон сабшалангууд дээрэhээ мүртэй ургаса хуряагдадаггүй байба. Тиимэhээ малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай бодохошье аргагүй байгдадаг hэн. Иимэ байдалтай байhан аад, кукурузые тоохогүй гээшэ оройдоошье бүтэхэгүй байгаа бшуу.

Харин hүүлдэ кукурузамнай, зоной хэлсэдэг ёhоор, маниие «хүнүүдэй тухай хүн» болгохо ургамал байнсо гэжэ нүхэр Жудро мэдүүлнэ. Тиибэшье кукурузые өөдэ абажа үгэхэгүй ушарнууд гансата үгы болошоо бэшэ, колхозой партийна организацийн эдэбхи үүсхэл гаргаhанай, энэ хэрэгтэ эрид шууд хамааралсаhанай hүүлээр лэ ажал ондоо болоhон байна. Кукурузада эгээл hайн газарнуудаа үгөөд, hайнаар үтэгжүүлдэг болохо гэжэ коммунистнууднай шиидээ hэн. Тиигээд 1959 оной ган гасуур жэлдэшье гектар бүриhөө дунда зэргээр центнер ногоон эшэ нууд хуряагдаа бэлэй. кукуруза ургуулха худ үшөөл гүйсэдөөр оньhо лагдаагүй байhан д силосэй өөрынь үнэ сэ тойхон байшоо.

Тэрэл жэлэйнгээ нам хоздо гүйсэдөөр оньhо лагдаhан звено байгуу жа, Г. Ф. Жудродо д даhан байгаа. Звенод гектар газар таhалжа hэн. Хамта худэлдэг А. Харлантаяа хамта намарай пар hайса эл лээл, поли дээрээ ш аргал, үнэhэ хүсэд х гаргаhан байгаа. Нам рилгаяа саг болзортонь пар hайнтайгаар хээд, бороотой байхадань таб гаа дахин зуруу дуурнь элдүүрилhэн, х хин минеральна үтэгж нүүдые оруулhан байна.

Бороо хуратай, хин хүйтэн байгаашье hаан даа кукурузын эшэнүүд үдэрөөр, час часаар у байгаа гэжэ нүхэр Жуд лэнэ. Август соо 3—4 үндэртэй болоод байга Тиигээд звено гектар б дунда зэргээр 1165 ц кукурузын ногоон эшэ буурсагуудтайгаар хуря

Манай звеногой hайн са хуряаhанай ашаар зой үнеэн бүридэ 26 тон курузын силос дарагда гэжэ нүхэр Жудро м нэ. Үшөө нэгэ шухала ю юуб гэхэдэ 1959 онойхи ходоо дараhан силосна дахин химда, гаргаша тай байгаа. Центнер с өөрынь үнэ сэн 87 м болоо hэн.

Н. С. Хрущев. Бэрхэ нат!

Кукурузын лэ ашаар колхоз мал ажалайнгаа дэлhээ гараа гэжэ нүхэр ро хэлэнэ. hүүлэй хоёр соо үнеэдэймнай тоо гурба дахин шахуугаар шоржо, ашаг шэмэншье раргүй дээшэлээ.

hүүлэй жэлнүүдтэ ажахыда шэнэ шэнэ м нуудай олоор эльгэ байhан тухай тэмдэглэх раа, тэрэ промышленна приятинуудта, хангалгы ганизацинуудта шухала тэнүүдые табиба: м нуудта запасной частьн олохонь тон бэрхэ. Хаб лэг кукуруза тарижа б үедэ квадратно-гнездов гаар таридаг сеялкэ сошниигуудые асархын т мянга гаран километр байhан Кировоградай з нэгэтэ өөhэдынгөө т шые колхозойнгоо э ушартай болоhон тухайн рэ хэлэнэ. Кукурузын у олон, үсөөнөөр тарихын да тааруулжа байдаг нүүдые завод хүсэдөөр гээнэгүй гэжэ нүхэр Ж мэдүүлнэ. Эдэ дискнүүд ханизаторууд өөhэдөө яда дархалха ушартай б Тэд hайнаар тааруулхы гагүй.

Н. С. Хрущев. Сеял дые абахадатнай ямар паспорт байдаг юм гү? шан гэжэ хүдэлгэхэ заабари байха гү? Хажу ямар нэгэн инструмент тон шухала, байтараа з гүй hэлгэгдэхэ з частьнууд байлсадаг г оройдоошье үгы байдаг гү?

Г. Ф. Жудро. Эдэнэр ханшье байдаг, тэд нэгэ хэлдэ гурбан үрэhэ орун орондо табан үрэhэ х оруулжархинабди, кукур эшэнүүд нэгэ жэгдээр г захалнагүй.

Н. С. Хрущев. Энээнэй лөө хэн харюусаха ёhо Үрэhэ хүрэнгэ эльгээжэ даг калибровочно завод рюусаха зэргэтэй.

Г. Ф. Жудро. Зүб даа

Н. С. Хрущев. Тэд тэ юундэ hайн үрэhэ х гэ үгэнэгүйб? И яажа болохоб? Гурбан hэнэй орондо табан hэ тарихада, ямар гэж нанат, нүхэдүүд? Хоёр д ехэ үрэhэ гаргашалаад, ургаса хуряаха жэшээтэ юм. Энээнийе ойлгожо юун байхаб? Үгы даа, дүүд, иимээр ажаллажа гаа hаа, мүртэй үрэ га гүй.

Энээнэй түлөө харюу хүнүүдтэ шангахан үгэ гаржархёо hаашни гом

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

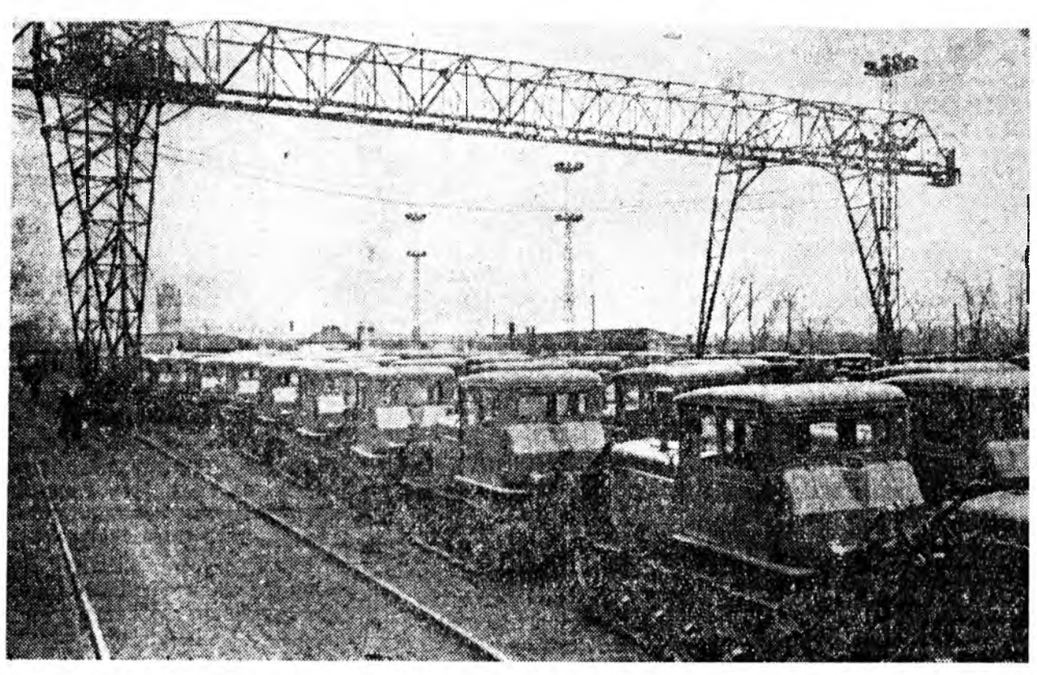

Харьковай тракторна заводой хид худэлмэреэ оройдоо hаамшуулангүйгөөр, энэ жэлэй сентябрина хуушаар «Т-75» гэжэ гусенична, хүсэ ехэтэй хурдан тракторнуудые олоор бүтээн гаргажа захалаа hэн. Урданай «ДТ-54» тракторта орходоо энэ шэнэ машина 21 мориной хүсөөр үлүү. Тиихэдэ энэ тракторта hураггүй бага металл ороно. Заводой гол конвейерhээ түрүүшын хэдэ мянган «Т-75» гэжэ тракторнууд гараба.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ бэлэдхэлэй үедэ Харьковай трактор бүтээгшэд ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаба—тэдэнэр «ДТ-54» тракторнуудые гаргадаг аа орходоо мүнөө үдэр бүри 10—15 трактор үлүүгээр хабсаргана. Зураг дээрэ: «Т-75» гэжэ тракторнууд колхоз, совхозуудта эльгээгдэхээр бэлэн болоод, заводой ашаалалгын талмай дээрэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

Үргэлжэлэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта)

ордогшье ушарнууд үзэг-
г ха юм; иигэжэ байха-
й хамаагүй гэжэ тэдэ-
анадаг гээшэ ха. Ехэ ту-
лнуудые эзэлээд, даалгаг-
н ажалдаа хайша хэрэ-
хандажа байдаг, тэдэнэр
ндэ, арад зондоо ехэ хо-
л ушаруулна. Энэ ушар-
саашадаа эбсэхын арга-

уряһан ургасынь хэмжээ-
механизаторнуудта ажа-
тулөөһэ үгэдэг болохо ту-
Пленум дээрэ хэлэгдэһэн
дхалнуудые нүхэр Жудро
унаар дэмжэбэ.

**
*

ПСС-эй ЦК-гэй Пленум
э хэгдэһэн хоёрдохи элид-
тушаа январиин 17-до
иин Днепропетровско об-
ой нэгэдэхи секретарь
И. Гаевой үгэ хэлэбэ. Об-
тиин худөө ажахыда зарим
ы һайн амжалтануул туй-
даа гэжэ тэрэ хэлээ. Гү-
дэ мяха, үндэгэ, нооно,
н сэсэг, кукурузын гиб-
ийн үрэнэ, овощь худалда-
үсэоүүд дүүргэгдээ. Һүү-
хоёр жэл соо малай тоо
ой нилээд олошорбо. Ап-
ин 1 болотор 800—850
ган поршоонхо абтахаар
алагдана. Мүнөө жэлдэ
1,2 миллион гахай шаха-
р бэлэдхэлэй худэлмэри
дэжэ байна. Харин урдань
даг бүхы мяханаймнай гу-
д лэ процентнь гахайн мя-
байдаг һэн. Гахай
р шахадаг болоһоной
ар гүрэндэ худалдаха мя-
айнгаа 55—60 процентые
айн мяхаар дүүргэжэ, ур-
ь эбэртэ бодо малаа дунда
ээр 220 — 240 килограмм
нүүртэйгээр тушаадаг бай-
haa, саашадаа колхоз,
козууднай тэдэнээ 350 —
килограмм хүрэтэрнь то-
болгоод, таргалуулаад, ту-
даг болохо. Үнгэрэгшэ
дэ колхоз, совхозуудай
миллион шубуу гүрэндэ
таһан haa, мүнөө жэл 10
лионһоо үсөөн бэшые ту-
ха ёһотой.

960 ондо область эдлүү-
н газарай 100 гектар бу-
дэ 59 центнер мяха, 293
тнер һү абаа. Эдэ туйла-
амжалтануудай үшөөл
га, манай һанаһан зориһо-
е ханганагүй гэжэ бидэнэр
гонобди гээд нүхэр Гае-
й мэдүүлбэ. Манай область
айнгаа тоо толгойе саа-
дань олошоруулха зуураа,
ри 1961 ондо эдлүүриин га-
ай 100 гектар бүхэндэ 72—
центнер мяха абаха, 330—
0 центнер һү haaха арга-
.

Мал ажалай продукци хэрэг-
й соонь абадаг болохын ту-
да 1961 ондо 180—200 милл-
он пүүд орооһо таряа ур-
улжа абаха хэрэгтэй болоно
д нүхэр Гаевой саашань хэ-
э. Область дотор үнэндөө
ер янзын орооһото ургамал
кукуруза, намарай шэнисэ
ригдадаг юм. Кукурузын та-
лгын гурбан миллион гекта-
е үрэнэ абахын тулада хэ-
глэжэ, тэдэнэй гектар бүри-
ө 50 центнер орооһо аба-
ень Н. С. Хрущев украинын-
дта һанамжалан дурадхаа
жэ мэдээжэ болоод байха-
нь, днепропетровскынхид энэ
рбан миллион гектарай хэды
энээниинь областьдомнай
ртэхэ болоноб гэжэ тодор-
йлһон байгаа. Тэрэнэй 350
янган гектарынь манай об-
стьдо хүртэхэ байгаа бшуу.
нэ тоо тухай КПСС-эй ЦК-
й Пленумэй болохын бүри
да тээ районуудай хүтэлбэ-
лэгшэдтэй хөөрэлдөөбди,
лхоз, совхозуудай түрүүшүү-
е партиин областной коми-
дэтэ суглуулжа, мүн лэ зүб-
эһэн байгаабди. Кукуру-
ын гектар бүриһөө 50 центнер
рооһо абахын түлөө тэмсэл
ахыень тэдэнэр областиин бү-
ы кукуруза ургуулагшадые
ряалһан байна. Мүнөө звено-
уудта, бригадануудта, колхоз,
овхозуудта баян ургаса аба-
ын түлөө тэмсэл хэгдэжэ
айнхай. Кукуруза тарихын
улада эрхим һайн газар та-
алжа үгтэнэ, оньһожоруулаг-
аһан комплексно звенонуул
үридүүлэн байгуулагдана.
Ажахынуул кукурузын гибрид-
ээ үрэнөөр өөһэдыгөө хүсэдөөр
ангаа.

Малай тэжээлдэ хэрэглэхын
улада область дотор сахарай
ёкло, горох гэхэ зэргын ур-
амалнуул бүри ехээр таригда-
даг болжо байнхай. Эхэ га-
хай бүридэ хахад гектар хүр-
тэхөөр люцернэ таригдаха юм.

Тарилга хэхэ болзор хороо-
но, ургаса хуряалгые, бусад
худэлмэриие хаһа саг соонь,
рхим шанартайгаар үнгэргэхэ-
гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ,
орооһо таряа, тэжээл элбэгээр
абаха шухала арга нүхэсэл бо-
лоно. Гэбэшье худөө ажахын
техникын дутадаг, зарим ма-
шинануудай үгы байһан дээрэ-
һээ энэ арга боломжо үшөөл
дутамагаар хэрэглэгдэнэ.
Днепропетровско областиин
колхозуудай элшэ хүсөөр хан-
гагдаса һүүлэй гурбан жэл соо
хубилаагүй, нэгэ хэмдээ үлэ-
һэн байбашье, ажал худэлмэ-
римнай нилээд ехэ болоһон
байна. Хэрбээ 1959 ондо худөө
ажахын артельнүүд 1700 трак-
тор абаһан байгаа haa, 1960
ондо тэрээнһээ хоёр дахин
үсөөниие абаа. Кукуруза ху-
ряадаг техникэ, транспортын
хэрэгсэлнүүд илангаяа олоор
дуталдана. Худөө ажахыда
тракторнуудые, кукуруза ху-
ряадаг машинануудые, транс-
портын хэрэгсэлнүүдые, үнеэ
haадаг аппаратура бүри олоор
үгэдэг болохо хэрэгтэй.

Газар бүри ехээр уһалдаг
болохо тухай асуудалда тогто-
жо хэлэхэдээ, областьдо гол
мүрэнүүд олон юм гэжэ нүхэр
Гаевой тэмдэглээ. Днепр, тэ-
рэнэй уһанай сөөрэмүүд,
Днепр-Кривой Рог гэжэ канал
хадаа уһалагдадаг газарай
талмайе 60 мянган гектараар
нэмээхэ арга олгоно. Тэрээнэй
тулада 190 миллион шахуу
тухэриг гаргашалха хэрэгтэй.
Зүгөөр энэ гаргаша 2—3 жэлэй
турша соо харюулагдаха бай-
на.

Удаань Воронежой области-
ин Ново-Усманска районой
Кировэй нэрэмжэтэ колхозой
тракторна бригадын бригадир
нүхэр **Н. Ф. Мануковский** үгэ
абаа. Худөө ажахыдахи арга
боломжонуудые ашаглаха, про-
дукциин өөрынь үнэ химда-
руулха асуудалнууд тухай тэ-
рэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Манай тракторна бригада
гар ажал хэрэглэнгүйгөөр ку-
куруза ургуулха талаар олдо-
һон дүй дүршэлые хэрэглэн,
1960 ондо бусад ургамал та-
рилгые үргэлжэдэнь оньһожо-
руулха гэжэ шиидэһэн, мал
ажалдахи хүшэр худэлмэри
оньһожоруулжа орооһон бай-
гаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэгдэһэн
худэлмэриһөөмнай ямар үрэ
дүн гарааб гэжэ нүхэр Ману-
ковский саашань хэлэһэн бай-
на.

Орооһото таряанай гектар
бүриһөө 130 пүүд таряан, ку-
курузын гектар бүриһөө 30
центнер орооһон, мүн энэ ургу-
малай гектар бүриһөө 360
центнер буурсагтай эшэ набша
абтаһан байха юм. Энэ хадаа
үнеэн бүридэ 24 тонно силос
дараха арга олгоо. Гадна га-
хайн фермэнүүдтэ хэрэглэхын
тулада 500 тонно шахуу буур-
саг консервэлэгдэһэн байгаа.
Мүн шара будаагай, наран сэ-
сэгэй тарилга үргэдхэгдөө.

Колосто болон пропашной
ургамалнуудые тариха бүхы
шахуу худэлмэриие бригада
оньһожоруулжа шадаһан бай-
на. Энэ хадаа продукци абал-
гада хүсэ гаргашалгые горь-
тойгоор доошолуулха аргатай
болгоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ бри-
гадын ургуулһан нэгэ центнер
орооһоной өөрынь үнэ шэнэ
сэнгээр 1 тухэриг 69 мүнгэтэ,
силостэ хэрэглэгдэһэн кукуру-
зын центнер эшэ набшын
өөрынь үнэ 14 мүнгэтэ боло-
һон байна.

Гэбэшье колосто, пропашной
ургамалнуудые тариха зарим
худэлмэриие бригада мүнөө
хүрэтэр оньһожоруулжа шада-
нагүй. Тиимэһээ мүнөөнэй
эрилтэнүүдтэ таарахаар маши-
нануудые конструкторнууд
ухаалан зохёохо ёһотой. Поли
дээрэһээ һолоомо суглуулжа
абалга хүшэр худэлмэри гэжэ
тоологдодог. Тэрэниие хуряаха
машина — Сызранска заводой
бүтээжэ гаргаһан «ППБ-1,3»
гэжэ пресс-подборщик бии.
Зүгөөр энэ машина бригадада
хоёр жэлэй турша соо миин
зогсожо байна. Юуб гэхэдэ,
һолоомо уяха материал үгы
юм. Бусад хэдэ хэдэн маши-
нануудай дутуутай байһыень
нүхэр Мануковский тэмдэглээ.

Хартаабха малтадаг һайн
комбайнууд полинууд дээрэ
харагдадаггүй. Харин иимэ
комбайн выставкэ дээрэ та-
бигдаһан байдаг. Тиимэһээ
эдэ машинануудые удахагүй
полинууд дээрэ харадаг боло-
хо бэзэбди гэжэ хүлеэнэбди
гээд нүхэр Мануковский хэлэ-
һэн байна.

Н. С. Хрущев. Машинануу
выставкэ дээрэ һайнаар хү-
дэлжэ байдаг аад, поли дээрэ
гарахадаа, муугаар худэлдэг
ушарай үзэгдэдэгые шанал-
хаар байна.

Н. Ф. Мануковский. Манай
бригадада, манай хара хүрь-
һэтэ газар дээрэ комбайнуу-
дые туршажа үзэхэ арга би-
дэндэ олгохыень би нэгэтэ бэ-
шэ гуйһан байгааб. Эльһэтэй-
шэг хүрьһэтэй газарта ком-
байнуудые туршажа үзэдэг
байна. Тэдэнь хара хүрьһэтэй
газар дээрэ хэрэглэгдэхэдээ,
тад ондоо байшадаг.

Наг шэбхэ гэхэ мэтын үтэг-
жүүлгэ поли дээрэ зөөжэ гар-
галгые оньһожоруулха тухай,
энэ зорилгоор таарамжатай
һайн машинануудые бүтээжэ
гаргаха тухай үгэ хэлэгшэ
асуудал табяа.

Н. Ф. Мануковскиин ракто-
рна бригада А. В. Гиталовай
хүтэлбэрилдэг бригадатай мү-
рысэдэг юм. Эдэ бригадануу
хоорондоо нягта холбоотой
байжа, дүй дүршэлөө халан
абалсажа байдаг. Нүхэр Гита-
ловай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр
би арга боломжонуудаа сэгнэ-
жэ үзөөб, гектар бүриһөө
40—50 центнер кукурузын
орооһо бидэнэр абажа шада-
хабди гэжэ тоолоноб. Кукуру-
зын иимэ ургаса абажа, орон
дотор орооһо таряагаа бүри
элбэгээр абаха бүгэдэ арадай
хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэ-
ри оруулхын тулада бүхы хүсэ
шадалаа зорюулхабди гээд
Н. Ф. Мануковский хэлэһэн
байна.

Мал ажалай фермэнүүдтэхи
хүшэр худэлмэри оньһожо-
руулһан дүй дүршэл тухайгаа
нүхэр Мануковский дэлгэрэн-
гыгээр хөөрөө. Бригада тэжээ-
лэй оньһожоруулагдаһан цех
богонихон болзор соо түхеэ-
рээ, гахайнуудай «столово»
баряа, шахамал малнуудай
таһагта тэжээл буйлуулха,
малда үгэхэ худэлмэриие хүсэ-
дөөр оньһожоруулаа. Гахай-
нууд өөһэдынгөө дураар эдеэл-
жэ байдаг болонхой юм. Тэ-
жээлэй цехтэ механизаторнууд
М. В. Лесной, И. П. Манкулов
худэлнэ. Тэдэ хоёр үнгэрэгшэ
жэлдэ 1212 гахай шахажа, гү-
рэндэ худалдаһан байха юм.

Зунай бэлшээриин үедэ һү
haалиин фермэдэ үнеэ haадаг
нүүдэл тусхай түхеэрэлгэ хэ-
рэглэгдэдэг байгаа. Энэ хадаа
250 үнеэ харадаг haалишадай
тоое 20-һоо 5 хүн хүрэтэр үсөө-
рүүлхэ арга олгоһон бай-
на. Үбэлэй үедэ үнеэ
haалга шэнээр, haалгын
залгуйгөөр эмхидхэгдэдэг
болоо. Үнеэдэй байра соо дүү-
жэн харгы түхеэрэгдээд, аппа-
ратура болон бидонтой дүрбэн
талмайхануул иишэ тиишээ
дамжуулагдажа байдаг юм.
Үнеэ haаха худэлмэри нигэжэ
эмхидхэхэдэ тусхай зал
хэрэггүй болодог юм. Мүн
тиигэжэ үнеэд байрااhаа haал-
гын залда абаашагдахаяа бо-
лиһон байна бшуу. Эдэ бүгэдэ
хүсэ гаргашалгые нилээд ехээр
хороогоо. Мүнөө haалишан бү-
хэн нэгэ агрегадаар 50 хүрэ-
тэр үнеэ haажа шадаха байна
гэжэ нүхэр Мануковский үгыны-
гөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Одессын областиин Горь-
киин нэрэмжэтэ колхозой зве-
ньевой, Социалистическэ Ажа-
лай Геройн нэрэ зэргэдэ хоёр
дахин хүртэһэн суута кукуру-
зашан **Е. В. Блажевскиин** три-
бунын дэргэдэ ерэхэдэ, Пле-
нумдэ хабаадагшад тэрэниие
халуунаар үгтаа.

Минии звено бүхы ургамал-
нуудые таридаг, зүгөөр куку-
руза ургуулха гээшэ тэрэнэй
гол зорилго болоно. Бидэнэр
кукуруза таридаг болоһоор 13
жэл боложо байнабди. Дунда
зэргээр гектар бүриһөө 75
центнер кукурузын орооһо
абадаг байнабди гэжэ тэрэ хэ-
лээ.

Звеногойнгоо иимэ һайн үрэ
дүн яажа түйлаһан тухай нү-
хэр Блажевский хөөрэжэ үгөө.

Хамагай түрүүндэ үрэһэтэй
болохо хэрэгтэй байгаа һэн.
Районой эрхэ байдалда таара-
хаар сортын үрэһэн манайда
байгаагүй. 1947 ондо «Ли-
минг» гэжэ сортын кукурузые
«Грушевский-Одесский» гэжэ
үрэһэнтэй үрэжүүлжэ, 500—600
грамм буурсаг үгэдэг һайн
гибриднэ үрэһэ абажа шада-
һан байгаабди. Тэрэниие «Ко-
товчанка» гэжэ нэрлэһэн бай-
набди гээд тэрэ мэдүүлээ.

Хүрьһэ элдүүрилгэдэ тус-
гаар анхарал хандуулагдаһан
байгаа. Намарай шэниисын
хуряагдаһанай һүүлээр узуур-
тань лущени хээд, поли дээрэ
гектар бүриин 8—10 центнер
наг шэбхэ, центнер суперфос-
фат, үнэнэ гаргаад, участогаа
28 сантиметр гүнзэгыгөөр ха-
халһан байнабди. Үбэлынь са-
һан тогтоогдоод, хабарынь
шиг нойто барихын тулада
газараа һэбхылгэдэг байгаа-
бди. Тарилга хэхынгээ урда
тээ культиваци хээд, гектар
бүридэ суперфосфадтай, шу-
буунай аргадтай холиһон тон-
но наг шэбхэ гаргагдаа һэн.
Тарилга хэхэһээ хэдэн хоног
урда тээ дахин культиваци
хэжэ, газарайнгаа хүрьһэ жэг-
дэлһэн байнабди.

Тарилга квадратно-гнездовой (70х70) аргаар хэгдэһэн байгаа. Тариһан газараа балуураар жэгдэлээд, 4—5 хоноод байхада, газараа һэрхиилгэжэ зөөлэрүүлхын тулада хүнгэншэгөөр борнойлһон байнабди.

Арбан үдэрэй үнгэрөөд байхада, кукурузамнай бултайжа эхилээ. Тиигээд зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэрээһэлүүлжэ хэһэнэйнгээ һүүлээр нүхэн бүридэнь хоёр эшэ үлөөһэн байгаабди. Арбан хоног бүридэ үшөө хоёр дахин элдүүрилгэ хэгдээ.

Намар болоод байхада, гектар бүриһөө 114,8 центнер кукурузын орооһо хуряажа абаһан байгаабди:

Тэрэ гэһэнһээ хойшо бидэнэр арбан гурбан жэлэй турша соо тогтуурритай баян ургаса хуряажа абанабди гэжэ нүхэр Блажевский хэлээ. Мүнөө звено-до намһаа гадна зургаан эхэнэр худэлдэг. Звеномнай 20 гектар газар элдүүрилдэг юм. 1960 ондо бидэнэр ураг-шагүйдэһэн байгаабди. Участогтаа дахин тарилга хэхэ баатай болоһон байнабди. Юуб гэхэдэ хүйтэн хабар байшоо. Тарилгаяа эртэдүүлжэрхиһэн байгаабди. Ушарынь түрүүшээр дулаан байһан аад, дахяад хүйтэржэ, кукурузымнай бултайжа эхилһэн эшэнүүд хүлдэшэһэн байгаа бшуу. Дахин тарилга хэнэн болобошье, звено гектар бүриһөө 72 центнер кукурузын орооһо абаһан байха юм.

Яаба хээбэшье мүнөө бии байһан сортын кукуруза намайе хангажа шаданагүй гэжэ нүхэр Блажевский мэдүүлээ. Иимэ сортын кукуруза дан орой эдеэшэнэ. Советскэ эрдэмтэдтэ, Германиин, Монголой, Хитадай эрдэмтэдтэ би бэшэг бэшэһэн байнаб. Хитадаа профессор Ли Дин-сюн намда харюусаһан байна. «Дзинь Хуан-хоу» («Алтан хатан хаан») гэжэ сортын кукуруза тэрэ намда эльгээгээ. Энэ кукуруза сентябриин эсэстэ—октябриин эхеэр эдеэшэдэг юм. 1959 ондо би энэ кукурузые «Чвенкантин» гэжэ сортын кукурузатай үрэжүүлээд, тэрээнһээ гурбан долоон хоног урид эдеэшэдэг гибрид абаһан байнаб. Энэ гибридээр тарилга хэхэдээ, 1960 ондо гектар бүриһөө 85—90 центнер кукурузын орооһо абаһан байгаабди.

Августын эхеэр эдеэшэдэг иимэ сортын кукуруза бии болгохые оролдожо байнаб гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсээ. Сахарай свёкло хуряахын тулада худэлмэришэдые урид сүлөөлхэ хэрэгтэ энэ ехэ удхашанартай. «Бело-зубовидный» гэжэ шэнэ, эртэ эдеэшэдэг сортын кукуруза нүхэр Блажевский бии болгоһон байна. Иимэ сортын кукуруза 100—105 хоногой турша соо эдеэшэдэг юм. Колхоз августын тэн багаар гектар бүриһөө 50—55 центнер кукурузын орооһо хуряажа абадаг. Кукурузын хуряагдаһанай һүүлээр һууридань намарай тарилга хэгдэдэг байна.

Хэрбээ намарай таряае зунай эхеэр малда элюулхын тулада хуряажа абаад байгаа haa, һүүлээрнь «Бело-зубовидный» гэжэ сортын кукуруза таряад, сентябриин һүүл багаар эдеэшэһэн орооһо хуряан абажа болохо гээд нүхэр Блажевский хэлээ.

Н. С. Хрущев. Хэр һайн ургаса хуряагаабта?

Е. В. Блажевский. 40—45 центнер орооһо хуряагаабди.

Манай звено «Дзинь Хуан-хоу» гэжэ сортын үрэһөөр тариһан 10 гектар дээрэһээ га бүриин 100—100 центнер орооһо, «Бело-зубовидный» гэжэ эртэ эдеэшэдэг сортын кукурузаһаа га бүриин 65 центнер хуряаха уялга партиин XXII съездын хүндэлэлдэ абаһан байна гэжэ нүхэр Блажевский үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Орловско областиин «Ленинское знамя» колхозой түрүүлэгшэ **С. Н. Фак** трибунада гараба. Минии хүтэлбэрилдэг колхоз томо, олон һалбаритай ажахы юм гэжэ тэрэ хэлээ. Ехэ газар дээрэ коноплё, сахарай свёкло, хартаабха тарижа ургуулнабди. Ниитын мал ажал түргөөр хүгжэнэ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин (1953 оной) Пленумэй һүүлээр колхоздомнай ехэ хубилалта болоһон байна. Экономиконь бэхижээ, орооһо таряанай ургаса дээшэлһэн, мяха, һү ехээр абтадаг боложо, гүрэндэ 6—7 дахин ехээр худалдагдадаг болоһон байна. Таряан ажалай, мал ажалай бусадшье продуктнууд нилээд ехээр абтажа, гүрэндэ худалдагдадаг болонхой. Бүхы зүйлэй мал олошороо. Худөө ажахын артелиин мүнгэн олзо доход һүүлэй долоон жэлэй турша соо 650 мянган түхэриг һөө 8 миллион түхэриг хүрэтэрөө (хуушан сэнгээр) ехэ болоо. Ажахын, культурна ажаһуудалай барилгада ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана.

Колхозойнгоо саашанхи хүгжэлтэ тухай нүхэр Фак хөөрэжэ үгөө. Худөө ажахын артелиин худэлмэрилэгшэд таряан ажалһаа, мал ажалһаа бүри ехэ продукт абадаг болохын тула шэнэ арга боломжонуудаа элирүүлжэ байна. Энэ жэлдэ тарилгынгаа бүхы талмай дээрэһээ га бүриин 15 центнер орооһо, 300—350 центнер сахарай свёкло, 10 центнер коноплёгой улһа абаха, гектарһаа 150 центнер хартаабха хуряаха, мяха абалгаяа 60 процентээр дээшэлүүлхэ, һу haалгаяа 30 процентээр ехэ болгохо гэһэн иимэ зорилго тэдэнэр урдаа табяа. Эбэртэ бодо малай тоо толгойе 40 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдые 30 процентээр олошоруулхаар хараалагдаба. Малай үүлтэр саашадань һайжаруулха тушаа тэмсэл дэлгэрэнхэй. Кукуруза 700 гектарта таригдадаг байгаа haa, 1000 гектар хүрэтэр ехээр абтахаар, буурсагтай кукурузын ногоон эшэ набша гектарһаа 800 центнер хүрэтэр хуряагдахаар хараалагдана. Эдэ бүгэдэ хэмжээ-нүүдэй бэлэлүүлэгдэхэдэ худөө ажахын артелиин мүнгэн олзо энэ жэлдэ шэнэ сэнгээр 1 миллион түхэриг хүрэтэрөө дээшэлхэ юм.

Газар таряалангаа һайнаар элдүүрилхэ тухай, тэжээл ехээр абаха, таряан ажалые, мал ажалые оньһожоруулха тухай, худөө ажахын продуктнуудай өөрынь үнэ химдаруулхын тула тэмсэл үргэлжэлүүлхэ тухай үгэ хэлэгшэ хөөрэһэн байна.

Долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ абаһан уялганууда дүүргэхын тула колхознигуудай бүхы хэмжээ абаха юм гэжэ партиин Центральна Комитедэй Пленумые нүхэр Фак найдуулаа.

**
*

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев партиин ЦК-гэй Пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалаар 43 хүн үгэ хэлээ гэжэ түрүүлэгшэ мэдээсэбэ. Үгэ хэлэлгые болюулха тухай шиидхэбэри баталан абтана.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум худэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

(ТАСС).

ЭХЭ ОРОМНАЙ АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГАНУУДТА УРЯАЛНА

СССР-эй Ехэ театр соо болоһон концерт

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Ехэ театр залуу үетэндэ үгтөө. Хоёр мянган хүбүүд, басагад—металлургнууд болон металлистнууд, химигүүд болон барилгашад, худөө ажахын механизаторнууд болон энергетигүүд, эдеэ хоол бүйлуулагшад болон хубсаһа хунар оёгшод—КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ хабаадагшадай, ажабайдалдаашье, һуралсалдаашье, ажал худэлмэридөөшье ходоодоо жэшээ абажа байдаг хүнүүдэйнгээ урда наада зугаа дэлгэжэ, бэлиг шадабаряа харуулба.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ уряалһан В. И. Ленинэй үгэнүүдые СССР-эй арадай артист Б. Смирнов хэлэжэ, концерт захалба. Ехэ театрын мантан томо сценэ дээрэ совет хүнүүдтэ мэдээжэ болоһон «Комсомолой III съезд дээрэ В. И. Ленин үгэ хэлэжэ байна» гэһэн зураг харуулагданхай.

Багша Ильичээ магтажа, А. Холминой «Ленин тухай дууе» залуушуул дуулалдана. Энэ дууе 600-гаад залуушуул нэгэ хүнэй дуулажа байһан шэнгеэр, эли тодоор ханхинуулна.

Залуу наһан гээшэ сулал дуу, хүгжэм ха юм. Залуушуул искусствода аргагүй дуратай. Ородой арадай инструментнүүдэй суглуулагдамал оркестртэ 250 залуу хүгжэмшэд хабаадаа. Башкирһаа, Бурят ороноһоо, Дагестанһаа, Карелиһээ, Комиһоо, Марийска, Мордовско болон бусад автономно республикануудһаа, Россин бусадшье областьнуудһаа ерэһэн эдир хатаршад оронойнгоо арадуудай аха дүүгэй хани барисаае харуулһан (И. Слуцкер зохёон табинхай) хатарнуудые харуулба.

«Һуралсалдаашье, ажал дээрээшье хододоо түрүү зэргэдэ» гэһэн үгэнүүдые үхибүүд тангаригаа үгэжэ байһан мэтээр дуулалдана. Энэ дууе үхибүүдэй ансамбль—Москвагай һурагшад дуулаа.

Энэ үдэшэ залуу артистнуудай харуулһан юумэнүүд олон.

«Ажалай резервнүүдэй» ДСО-гэй коллективэй спортсменүүдэй, Челябинскын, Москвагай областьнуудай, Красноярска хизаарай һурагшадай циркын номернууд Пленумдэ хабаадагшадые баһал ехээр һонирхуулба.

Совет ороной залуу үетэнэй түлөөлэгшэдые Пленумдэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар амаршална. Эндэ суглараһан бүхы хүнүүдтэй хамта концертдэ байлсаһан нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, Я. Э. Калнберзин, А. П. Кириленко, В. П. Мжаванадзе, М. Г. Первухин, РСФСР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ Н. Н. Органов гэгшэд альга ташана.

МОСКВАГАЙ ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ УРЯА

МОСКВА, январиин 16. (ТАСС). Коммунистическэ ажалай түлөө, долоон жэлэй гурбадахи жэлэй даалгабринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XXII съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе — иимэ уряатайгаар Москва-Сортировочная депогой худэлмэришэд москвагайхидта, түмэр харгын транспортын предприятинуудай коллективүүдтэ хандаа.

Манай депогой коллективтэ коммунистическэ ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ зэргын олгогдоходо Н. С. Хрущев үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэжэ, бүришье урма зоригтойгоор ажаллажа байнабди гэжэ уряа соо хэлэгдэнэ. КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ депогой коллектив ашаа шэрэхэ арбан һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, октябриин 17-до дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 800 мянган тонно арадай ажахын элдэб ашаануудые зөөхэ уялга абаа.

Өөһэдынгөө предприятиин техническэ культурые дээшэлүүлхын тулада хамаг бүхы оролдолгоёо гаргахабди гэжэ Москва-Сортировочная депогойхид мэдүүлнэ.

ЗАКАРПАТСКА ОБЛАСТЬ. КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй болохын урда тээ Иршавска районой «За новую жизнь» гэжэ колхозой солото кукурузашан, Социалистическэ Ажалай Герой Ю. Ю. Питра хүтэлбэрилдэг бригадамни уялганууда дүүргээ гэжэ Н. С. Хрущевто мэдээсэһэн байгаа. 15 гектар талмайн га бүриһөө 120 центнер кукурузын орооһон, 60 га талмайн гектар бүриһөө 1.523 центнер эдеэшэнтэжэ байһан буурсагтай кукурузын эшэ набша абтаһан байгаа. Ажалай амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, Н. С. Хрущев Ю. Ю. Питрые амаршалһан байна. Тус звено долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ дунда зэргээр 25 гектар талмайн гектар бүриһөө 125 центнерһээ бага бэшэ кукурузын орооһо, 100 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 1.600 центнер кукурузын эшэ набша хуряаха гэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): колхозой агроном И. Ю. Велеган, Социалистическэ Ажалай Герой, звеньевой Ю. Ю. Питра, звеногой гэшүүн, комсомолка Е. М. Цогла гэгшэд томо жэжээрнь илгагдаһан кукурузын үрэһэ шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ

★ ★ ★

Республикымнай хүдөө нютагуудай ажалшад эдэ удэрнүүдтэ партийн Центральна Комитедэй Пленумэй материалнуудтай тон ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хорин аймагай Анаагай совхозой һаалиин нэгэдэхи фермын зоотехник Н. Жигжитова (зүүн гарһаа хоёрдохинь) Пленум дээрэ хэгдэһэн элидхэлнүүдтэй газетэнүүдые асараад, һаалишадтаа уншажа байна. Энэ фермынхид совхоз соогоо түрүүлжэ ябадаг юм.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

ЗОРИЛГОМНАЙ БҮРИ ЕХЭ

Һая болотор манай колхоздо хони үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхардаггүй, хонишоноор хүдэлхэ хүнүүдшье олдожо үгэдэггүй һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой правлени, партийна организаци олзо ехэтэй энэ һалбаряа хүгжөөхэ тушаа хэмжээ абажа эхилһэн байна.

Урдань байһан жэжэ отарануудай орондо эхэ хонидой 6 томо отара эмхидхэгдээд, тэндэ хүдэлхөөр эдэбхитэй бэрхэ хүнүүд эльгээгдээ. Хонишодой дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ, тэдэнэй ажалай түлөөһэн шэнээр харагдаһан юм.

Эдэ бүгэдын ашаар хони үсхэбэрилгэдэ бии байгаа дутагдалнууд усадхагдажа захалаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай 100 хонин бүриһөө 90 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Колхозой эрхим хонишод бүри эхэ амжалта туйлана. Ахалагша хонишон Нури Сулеймановай бригада 100 хонин бүриһөө 127 хурьга түлжүүлжэ, хонидһоо 5,2—5,2 килограмм һайн шанартай нооһо абаба.

Петр Заиграевай отарын хонишод мүн лэ шударгыгаар хүдэлжэ, 100 хонин бүриһөө 112 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалаа. Бригадын гэшүүд өөһэдынгөө хүсөөр 300 центнер үбһэ сабшажа, 200 центнер зелёнко зөөжэ абаһан байгаа.

Туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа, энэ жэлдэ хонидоо бүри олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Мүнөө үедэ эхэ хонидой бухы отарануудай ажахын тоосоондо оруулагдажа, бригадын гэшүүдтэ трактор болон бусад машинанууд даалгагдажа, тэдэнэр бүхыдөө өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ, тэжээл бэлэдхэдэг болохонь.

Тиихэ зуураа артелиин хонишод саашадаа улам аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлхые оролдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ эрэ хурьгадаа заһангүй орхёод, тэдэнээ арбаад һаратайдань гүрэндэ тушааһан байнабди. Ноябрь, декабрь, январь һарада түрэһэн хурьгадые май һарада эхэһээнь һалгаажа, түсхай отара болгогдоһон эрэ хурьгад Антон Иванович Павловта даалгагдаһан юм. Оролдосотой энэ хонишон хурьгадаа һайса адуулжа, сентябриин һүүл багта тэдэнээ дунда зэргээр 35 килограммтайгаар бэлэдхэлэй пунктда тушааба. Зарим эртын хурьгад 45—50 килограмм татаһан байгаа.

Тус туршалга үшөө юу харуулааб гэхэдэ, заһагдаагүй орхигдоһон хурьгад заһагдаһанда оробол 5 килограммһаа дээшэ татаба. Байгша ондо энэ дүршэлөө хэрэглэжэ, гүрэндэ жэлтэйдээ тушаагдаха хурьгадые заһангүй орхижо байнабди.

Үбэлэй эртын хурьгадай нооһо, мяхаехээр үгэдэг, мүн февраль һараһаа эхилжэ эхэтэеэ бэлшээри дээрэ гарадагыень хараада абажа, манай артелиин хонишод саашадаашье эхэ хонидойнгоо гурбанай нэгэ хубиие ноябрь, декабрьда хурьгалуулха хүсэлтэй. Тиихэ зуураа 1961 ондо хонин һүрэгэй 65 процентыень эхэ хонид болгохо зорилготойбди.

Хонидһоо һайн шанартай, ехэ нооһо абахын зорилгоор томо хонидые үбэлдөө халуун байрада хаахагүй, харин хажуу талаараа дулаалһан дал доро байлганабди. Тиимэ дал хонидой хотоной үбэр талада түхеэрэгдэнэ. Дал доро байһан хонид даарабал, хото руу орохо аргатай. Хотоной үүдэн онгорхой орхигдодог гээшэ.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажалдаа нэбтэрүүлжэ, энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга, 4 килограммһаа бага бэшэ нооһо абаха гэһэн хүсэлэнтэйбди. Энэмнай байгша оной октябрь һарада нээгдэхэ партийн XXII съезддэ манай бэлэг болохо бшуу.

С. Дульбеев,
Заиграйн «Гигант» колхозой зоотехник.

АЙМАГТАА ЭРХИМЛЭҺЭН БРИГАДА

Хабарай тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаха гээшэ механизаторнуудай хүндэтэ зорилго болоно. Энэ үүргээ һайса ойлгоһон Зэдын механизаторнууд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсажа, КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумые ажалай амжалтаар угтаа юм.

Трактор болон тарилгын зэр зэмсэгүүдэй заһабарилгые бүтээсэ ехэтэйгээр эмхидхэжэ байһан XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз аймаг доторoо эрхимлэжэ ябана. Мүнөө эндэ артелиин эрхим механизатор нүхэр В. Калёновой даадаг бригадын техникэ, зэмсэгүүд заһабарилагдажа байнхай.

—Нёдондо колхоздомнай шэнэ, дулаан мастерской баригдажа, заһабарилга һаадгүйгөөр ябажа байна,—гэжэ нүхэр Калёнов хэлэнэ.

Бригадынхид артель, аймаг соогоо жэшээтэ ажалаараа шалгардаг. Машина, зэмсэгүүдээ шанартайгаар заһабарилжа абаһан эндэхи механизаторнууд нёдондоной хабарай тарилга, таряа хуряалгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулаа һэн. Мүнөөшье жэлдэ ажалаа бүтээсэтэйгээр ябуулха зорилготой. Мүнөө механизаторнууд бригадынгаа 11 тракторай 5-ые заһабарилаа. Сеялкэнүүд заһагдажа, тарилгада бэлэн болонхой. Бригадынхид даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрһэн намар таряа хуряалга дээрэ шалгаржа, эрхим механизаторнуудай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Мирон Полютов, Иван Зайцев гэгшэд нүхэдтөө жэшээ харуулан ажаллана.

Партийн XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, хабарай тарилгада бэлэдхэлые ойрын болзорто дүүргэхэ зорилго эндэхид урдаа табина.

А. Цыренов.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХАНЬ

Һу һаалгаар нёдондонойнгоо уялгые үлүүлэн дүүргэһэн Кабанскын совхозой (Кабанскын аймаг) 4-дэхи отделениин һаалишад КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидээд, энэ жэлдэ ехэ уялганууды абана.

Нёдондо отделениин түрүү һаалишад А. Г. Корытова үнеэн бүриһөө 2551 литр һу һаажа, аймаг доторoо түрүүшүүлэй нэгэн гэгдэһэн юм. Мүнөө тэрэ нёдондонойхиһоо бүри ехэ һу һааха—2800 литртэ хүргэхөөр шиидэбэ. Даадаг үнеэдһээ 2300—2300 литрһээ дээшэ һу һааһан һаалишад М. Раева, П. Раева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2550—2600 литр һу һаахаар уялганууды абанхай.

Мүнөө совхозой дирекци, партком малшадай байра байдалые һайжаруулха талаар горьтой оролдолго гаргана. Һаалиин фермэнүүд хоорондохи мүрысөөнэй дүн хододоо согсологдоно.

А. Бусурманов.

ЗОРИГТОЙ ШУУЛ

Хэрбээ Мухарай отарада ерэбэл, даруу номгон зантай, олон үгэгүй, дүшөөд гарамгай наһанай хонишон эхэнэртэй уулзаха байхат. Энэмнай дулаан гэр соо миил һуужа байдаггүй, олонхи үшарта хони, хурьгадайнгаа дал соогуур ажаллажа харагдадаг. Тэрэ эхэнэр Кударын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Радна Будагуровна Сунграпова гээшэ. Энэ суута хонишоной ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэхэ болоо һаа барагдашагүй.

...Бүри һүүлэй ехэ дайнай үедэ, нүхэрөө фронтдо мордуулаад, хонин ажалда орооһон юм. Тэрэнһээ хойшо Радна Будагуровна 20 шахуу жэлдэ таһалгаряагүй ажаллажа ябана. Ажалдаа түрүү арга хэрэглэн, абаһан түлнүүдээ гарзагүйгөөр түлжүүлдэг, жэл бүри олон хурьгадые абадаг юм. Һүүлэй хэдэн жэл удаагуур 100 эхэ хонин бүриһөө 115—120 хурьга түлжүүлээ.

Зунай сагта хонидынь хэдэн ондоо бэлшээридэ һэлгэгдэжэ адуулагдана. Намартаа таряанай узуур дээгүүр бэлшээгдэдэг. Тиигэжэ отарын хонид үбэлжэлгын үе болотор һайн таргална бшуу. Гадна эндэхид үбһэ хуряалгын үедэ витамин ехэтэй тэжээл горьтой бэлдэнэ. Жэл бүри 80—100 центнер үбһэ сабшагдажа ногоон зандаа, шүүдэр газарта хатаагдажа абтадаг. Тиигээд үбэл түрэһэн хурьгадта эдюулэгдэнэ. Мүн хонидто намар, үбэлдөө силос үгтэнэ. Шэмэтэ тэжээл эдидэг хонид һүтэйшье байдаг, хурьгадаа бардам садхаадаг.

Нёдондо тус отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абахаар шиидэһэн байгаа. Уялгаяа хонишод дүүргэнхэй. Үбэл абтаһан хурьгад түрүүшын хэдэн хоногто эхэтэеэ сугтаа байлгагдана. Томожорһон хурьгад аминдаа дулаан байра соо бүлэг бүлэгөөрөө илгагдадаг, һүниндөө эхэнүүдтээ табигдадаг заншалтай.

— Мүнөө абтажа байһан хурьгадаа октябрь һара болотор түлжүүлээд, эмэ түлгэнүүдыень илгажа үлөөхэбди. Тиигээд хонидоо олон болгохобди, —гэжэ хонишод хөөрэнэ.

Мүнөө Мухарай хонишод шэнэ гуримда ороод ажаллажа байнхай. Байгша ондо бригадынхид өөһэдынгөө хүсөөр даалгагдаһан 60 га сабшалан дээрэһээ 1200 центнер үбһэ бэлдэжэ абаха зорилготой. Тиихэдэ зелёнко тариха, 200 тоннооһоо бага бэшэ силос бэлдэжэ абаха хүсэлтэй.

Хонишод КПСС-эй XXII съезд зарлаха тухай мэдээсэл дуулахадаа бүришье хүхюутэйгээр, урма зоригтойгоор ажаллажа байна.

— Съездые угтуулаһ ехэ амжалта туйлахабди. Байгша ондо манай бригадынхид зууһаа 150 хурьга абахаар шиидэнхэй. Тиихэдэ 70 центнер нооһо, 460 центнер хониной мяха тушааха уялгатайбди. Табиһан эдэ зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхые оролдохобди. Бригадамнай коммунистическэ ажалай нэрэ солын түлөө тэмсэжэ эхилээ,—гэжэ хонишодой бригадир нүхэр Сунграпова мэдүүлнэ.

Э. Ранжуров.

Кяхта.

Шэнэ илалтын түлөө

КПСС-эй XXII с'езддэ зорюулагдаһан митинг Улан-Удын модоной заводто һаяхан болобо. Митингдэ хабаадагшад партийн ээлжээтэ XXII с'езд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй мүнөө боложо байһан Пленумэй тогтоолые һайшаан угтаа.

Механическа цехын түмэр харуулдагша нүхэр П. Казаков үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ: «Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэн, КПСС-эй ээлжээтэ XXII с'ездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаха» гэжэ шиидэнхэйбди. Мүнөө манай механизатор бүхэн түхеэрэлгэ, бүхы техникэеэ һайнаар, дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха гэжэ зоригжонхой.

— Коммунистическэ ажалай коллективэй нэрэтэй болохын түлөө тэмсэдэг бригадада 5 хүн хүдэлдэг юм. Партийн ээлжээтэ с'ездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, саашадаа табан хүнэй оорондо 4 хүн хүдэлжэ, з... ряа амжалтатайгаар дү... хэбди,—гэжэ модо хюре... гын цехын бракёр Анна ... лева мэдүүлээ.

Амһартын модо гаргада... хынхид үнгэрэгшэ жэлэ... даалгабариие болзор... урид дүүргээ һэн. КПС... XXII съездые угтуулан, ... жэлэй 10 һарын түсэбы... тябриин 17-до дүүргэжэ, ... балагдаһан материалһаа ... кубометр амһартын модо ... сэбһөө гадуур гаргаха ... шиидээбди,—гэжэ тус ... начальник нүхэр Калаш... хэлээ.

Долоон жэлэй гурба... жэлэй валовой прод... үйлэдбэрилхэ түсэбые д... рийн 22-то дүүргэхэ, ажал... гаа бүтээсые нэгэ процен... дээшэлүүлхэ, продук... өөрынь үныс түсэбөөр ха... лагдаһанһаа хахад процен... химдаруулха гэжэ тус ... дойхид шиидэнхэй.

Д. Аюшее...

Жэшээ харуулагшад

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын парторганизаци (секретариньь В. Е. Чебунин) 16 коммунистнарһаа бүридэнэ. Парторганизациин коммунистнар ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, бүхы колхознигуудта жэшээ харуулан үдэлнэ. Жэшээнь, мал ажал дээрэ партийн гэшүүд А. И. Максимов, А. В. Соколов гэгшэд һайн амжалта туйлана.

Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри партийн гэшүүн И. Г. Серковто даалгагданхай. Ажалаа зүбөөр эмхидхэнэйнь ашаар үрэһэн гүйсэд хүрэхөөр хаагдаад, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Х... ажахын машинануудые з... барилха хүдэлмэри б... дүүрэхэ дүтэлөө. Кукуру... талмайн гектар бүридэ 25... тонно наг шэбхэ тарааха г... уялга абаад, бригадын гэш... мүнөө мянгаад тонно таряа... дээрээ гаргаад байна.

Иигэжэ коммунистнуу... ударидалга доро энэ бри... 1960 оной дүнгөөр прав... болон парторганизациин ... жуулгын Улаан тугта хүрт...

КПСС-эй ЦК-гэй январ... Пленумэй хүндэлэлдэ бр... дын гэшүүд шэнэ уялган... дые абажа байна.

С. Юрье...

Хилын саанаһаа

ЖАНДАРМНУУДАЙ ЖАДА ДОРО...

АФИНЫ, январиин 17. Январиин 20-до Канида (Крит) «Авги» гэжэ демократическа газетые сүүдлэлгэ захалхань. Анханда энэ газетын директор байһан туладаа Манолис Глезос сүүдэй урда зогсохо ушартай болоо.

«Авги» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Манолис Глезос буу жаданууды шоройлгоһон олон жандармнуудта туугдан. Канида асарагдаа гэхэ. Үбшэн байгаашье һаань, жандармнууд Глезосэй гар... гэнжэнүүдыень нэгэтэшье т... лаагүй. Сүүдэй захалтар Г... зос алуурша, дээрмэшэ... һуудаг түрмэдэ оруулагдаг...

Үндэһэ яһатанайнгаа эр... хэг зоригтой, баатар хүбүүн... засаг түрынхидтэ нигэжэ ... ромжолуулжа, зобоолго... байхада Грециин арад зон ... ехээр дураа гутана. Манол... Глезосые сүлөөлхэ тус... эрилтэ доро гар табилган ... хы орон дотор боложо бай...

Чомбе зэбсэгжэнэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 17. (ТАСС). Конгын хуулита правительствода эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэхэ зорилгоор Катангада эшээлһэн, колонизаторнуудай табимал Чомбе тон яаралтайгаар сэрэгүүдээ зэбсэгжүүлжэ захалаа. Тэдэнэй сэрэгүүдые Бельгиин офицернүүд ударидажа байдаг юм.

Катангын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ гэжэ худалдажа абтаһан 6 самолет үсэгэлдэр Иоганнесбургһаа Элизабетвиль орохоёо нинидэжэ гар... гэжэ Ассошиэйтед Пр... агентствын корреспонде... мэдээсэнэ. Эдэ самолёдуу... Урда-Африкын лётчигууд ... лоодонхой.

Катангын буһалгаашад л... чигуудгүй байһан дээрэ... өөһэдынгөө сэрэгүүдтэ Бел... гиин лётчигуудые алба хүүл... һанаатай гэжэ корреспонде... заана.

Касавубуда Хаммаршельдын эльгээһэн харюу

НЬЮ-ЙОРК, январиин 17. (ТАСС). ООН-эй генеральна секретариин тусхай түлөөлэгшэ Дайялые Конгоһоо ябуулагты гэжэ Конгын президент Касавубу ООН-до эрилтэ табяа юм. Үсэгэлдэр үдэшэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин секретариат ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын Касавубуда эльгээһэн бэшэгые хэблэлдэ тунхаглахые үгэбэ.

Дайял Конгын правительствын дэргэдэ байхаар эльгээгдэһэн дипломатическа түлөөлэгшэ бэшэ, харин ООН-эй хүтэлбэрилхы тушаалтай нюур гээшэ, тиимэһээ Касавубын эрилтэ зүбшөөгдэнэгүй гэжэ ООН-эй генеральна секретарь бэшэг соогоо заагаа.

ООН-эй Аюулгүйн Соведэй зүгһөө шэнэ заабариин үгтөөгүй сагта, Конгын хуулита правительствын сэрэгүүдые Касавубын нэрлээшэ «Гизенги Лундула хоёрой буһалга... ша, дээрмэшэдэй» буу зэбсэг... хуряаха хэрэгтэ Дайялш... ООН-эй сэрэгүүдшье, ... өөрөөшье туһалжа шадахаг... байнабди гэжэ ООН-эй ген... ральна секретарь Касавубу... дуулгана. Тиимэһээ сэ... Аюулгүйн Соведтэ хандахые... тэрэ Касавубуда зүбшөөг... Тиигээд Хаммаршельд Кас... вубын бэшэгыешье, өөрынг... харюуешье Аюулгүйн Соведэ... үзэмжэдэ табихаб гэжэ дуу... габа.

Конгодо колонизаторнуудт... табиһан Касавубын, Мобуту... буһалгаашадай гуримай ... лан һандаржа, унаха туйлда... хүрэжэ байхада Дайялые Кон... гоһоо ябуулжа, ООН-эй зүг... һөө нюуса даадагүй сэрэг... туһаламжа Касавубын эрил... байһаниинь анхарал хандуу... на.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14, культуры —34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00576. г. Улан-Удэ Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5275.